UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Ilustrovaná knížka pro děti

Lucie Veselá

Olomouc 2024 akad. soch. Tomáš Chorý, ArtD.

Anotace

Jméno a příjmení:	Lucie Veselá
Katedra:	KVV – Katedra Výtvarné výchovy
Vedoucí práce:	akad. soch. Tomáš Chorý, ArtD.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Ilustrovaná knížka pro děti
Název v angličtině:	Illustrated children´s book
Zvolený typ práce:	Bakalářská
Anotace práce:	Cílem mé bakalářské práce bylo ilustrovat a graficky upravit knížku *Malvínčiny Vánoce* od Kristíny Mišovičové. Práce se v teoretické části zabývá problematikou ilustrací pro děti, jak obecně historicky, tak i specificky na našem území a v současnosti. Je doplněna o historické i současné ilustrátory a objasňuje pojem a rozdělení digitální ilustrace. V praktické části se věnuje výběru tématu, předkládá prvotní skici až po finální ilustrace a grafickou úpravu knihy.
Klíčová slova:	Ilustrace, Malvínčiny Vánoce, digitální ilustrace, kniha, grafická úprava, sazba
Anotace v angličtině:	The aim of my bachelor's thesis was to illustrate and graphically edith the book Malvina's Christmas by Kristina Mišovičová. The theoretical part of the thesis deals with the issue of illustrations for children, both historically in general and specifically in our territory and in the present. It is supplemented by historical and contemporary illustrators and explains the concept and division of digital illustration. In the practical part, my bachelor's thesis discusses the selection of the topic, presents the initial sketches to the final illustrations and graphic design of the book.
Klíčová slova v angličtině:	Illustrations, Malvina's Christmas, digital illustrations, book, graphic design, typesetting
Přílohy vázané v práci:	Ilustrovaná kniha_Lucie Veselá_blok.pdf _Předsádka_Veselá_Lucie Zakres potahu novy soubor vesela.pdf
Rozsah práce:	57
Jazyk práce:	Český jazyk

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla všechny užité prameny a literaturu.

V Olomouci dne: Podpis:

Poděkování:

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce akad. soch. Tomáši Chorému, ArtD. za cenné rady, které mi v mé tvorbě velice pomohly. Dále bych chtěla poděkovat rodině a přátelům, kteří mě v mé tvorbě podporovali a nadále podporují.

Obsah

Úvod **6**

1. Pojem ilustrace **7**

1.1. Historie ilustrace 7

1.1.1. Stručná historie ilustrace pro děti na našem území *9*

2. Současná česká ilustrace **13**

2.1. Ocenění 14

3. Současní ilustrátoři **16**

3.1. Galina Miklínová 16

3.2. Nikola Logosová 17

3.3. Nadya Bonten-Slenders 18

3.4. Anastasia Wessex 19

3.5. Anna Galistkaya 19

4. Digitální ilustrace **21**

5. Kristína Mišovičová **23**

5.1. Malvínčiny Vánoce 23

5.2. Knihy pro děti a mládež 24

6. Výběr tématu **27**

7. Ilustrace **28**

7.1. Technika ilustrací 28

7.2. Proces tvorby 30

8. Grafická úprava knihy **37**

8.1. Font 38

8.2. Sazba knihy 39

8.2.1. Knižní obálka *41*

9. Finální podoba **42**

9.1. Fotodokumentace knihy 45

Závěr **49**

Seznam použité literatury **50**

Seznam internetových zdrojů **52**

Seznam použitých obrázků **54**

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala téma ilustrovaná knížka pro děti. Cílem mé bakalářské práce bylo ilustrovat a graficky upravit knížku *Malvínčiny Vánoce* od Kristíny Mišovičové. Textová podoba této bakalářské práce slouží jako doprovodná část k její hlavní části – k vytvořené knize.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části: na teoretickou a praktickou. Teoretická část je zaměřena na problematiku ilustrace pro děti a mládež. Je zde popsán historický vývoj ilustrace, vývoj na našem území. Představuje důležité ilustrátory, kteří ovlivnili tento obor.

Další část teoretické práce je zaměřena na současnou českou ilustraci a ocenění, které lze v České republice získat. V této práci jsou zmínění současní zahraniční i čeští ilustrátoři pracující s digitální ilustrací, jejich díla a ocenění, která za svůj dosavadní život získali.

V další části je práce zaměřená na digitální ilustraci, její význam a aplikaci. Vymezuje základní pojmy a vysvětluje rozdíly mezi rastrovou a vektorovou ilustrací. Poslední část se věnuje autorce Kristíně Mišovičové, zaměřuje se na její život, knihu Malvínčiny Vánoce a na její dosavadní literární tvorbu.

Praktická část popisuje vznik knihy jako celku. Je zde popsán vývoj práce od výběru tématu, volbu techniky ilustrací, prvních skic, až do finální verze hotových ilustrací. Dále se práce věnuje grafické úpravě knihy, jako je výběr fontu, typografická sazba a tvorba knižní obálky. V závěru praktické části je přiložena fotodokumentace již hotové knihy.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Pojem ilustrace

Pojem ilustrace vychází z latinského slova ilustrare, doslovně je to přeložené jako vyobrazení a objasnění v tištěné podobě.[1] V širším slova smyslu je ilustrace vymezená jako umělecké dílo, které je vytvořeno jako obrazový doprovod k uměleckému, vědeckému či literárnímu textu. V užším slova smyslu má ilustrace stejnou váhu jako psaný text.[2] Ilustrace je také významným komunikačním prostředkem. V dnešní době, kdy mají média na člověka značný vliv, může vizuální složka převládat nad textem.[3] Ilustrace by měla odpovídat příběhu knihy a být inspirována textem, který doprovází. I když ilustrace nemusí být vždy unikátní, stále mají významnou uměleckou hodnotu.[4]

Každý vidí a chápe ilustrace jinak. Proto by si měl ilustrátor, než začne ilustrovat, položit otázku, jak jeho ilustrace působí na děti. Měl by zvolit vhodný typ ilustrací, který by odpovídal věku čtenáře.[5]

1.1. Historie ilustrace

Ilustrace jsou úzce spojeny s knihou. Jak už samotná kniha a její žánry, tak i ilustrace prochází celou řadou proměn, které byly podmíněny obdobím a různým požadavkům, které byly kladeny. Čím dál více se knihy stávají záměrně odlišné jedna od druhé, aby byl patrný rukopis spisovatele a ilustrátora.[6]

Ve starověkém Egyptě, kde se písmo pojilo s obrazem, lze pozorovat první předpoklady vzniku a vývoje ilustrace. Vznikaly piktogramy neboli grafický znak znázorňující nějaké sdělení či pojem. Avšak ilustrace jako takové byly pravděpodobně i v Knize mrtvých.[7] Kniha mrtvých byla svázána ve svitcích z papyrusu, které se dávaly zesnulým do hrobu. Do svitků, které byly doplněny ilustracemi pomocí třtinového pera, se psala tajemství života v záhrobí. Tyto ilustrace byly černé nebo červené a občas se kolorovaly.[8] Postupem času se začaly knihy

---

[1] VÍCH Zdeněk, *Vybrané kapitoly o umělecké ilustraci*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2004. s. 7
[2] MATĚJČEK, Antonín. *Ilustrace*. Praha: Jan Štencl, 1931. s. 7
[3] TOKÁR, Michal. *Kontexty umeleckej ilustrácie*. Prešov: CUPER, 1996. s. 5-6
[4] GRAY, P. *Příručka pro výtvarníky Kresba a ilustrace*. Praha: Svojtka & Co, 2010. s. 258
[5] HOLEŠOVSKÝ, František. *Ilustrace pro děti: tradice, vztahy, objevy.* Praha: Albatros, 1977. s. 8
[6] STEHLÍKOVÁ, Blanka. *Cesty české ilustrace v knize pro děti a mládež.* Praha: Albatros, 1984. s. 7
[7] ŠULC, Petr. *Současná česká ilustrace*. Praha: Pierot, 2013.s. 7
[8] MATĚJČEK, Antonín. *Ilustrace*. Praha: Jan Štencl, 1931. s. 11

přepisovat do kodexu, což byl nový útvar v 1. století našeho letopočtu, avšak zatím bez ilustrací. Až ve 4. a 5. století se do knižního kodexu začaly přidávat ilustrace.[9]

Později v 7. a 8. století našeho letopočtu se objevuje osamocená iluminace, což není ilustrace v pravém slova smyslu, ale plní spíše dekorativní funkci.[10] V 9., 10. a 11. století se začínají objevovat nové umělecké školy. Nad malovanými ilustracemi převládá technika perokresby. V klášterních písařských dílnách vznikaly pergamenové kodexy, které měly být co nejvíce zdobené. V otonské literatuře se objevily první ilustrované legendy. Biblické texty byly často ozdobeny s výjevy Nového zákona. První ilustrovaný rukopis na našem území byla *Gumpoldova legenda o sv. Václavu*.[11]

Ve 13. století se začaly rozvíjet knihy světské, které se nejprve objevovaly ve Francii, odkud se šířily dál směrem na východ. Byl objeven nový typ bible, tzv. obrázkový, kde byl text doprovodem ilustrací. V knihách se hojně využívaly zdobené iniciály a figurální ilustrace světců, panovníků a dalších významných osobností.[12]

15. století bylo zásadní pro vývoj ilustrace i obecně knihy. Byl vynalezen nejdřív deskotisk a následně knihtisk německým vynálezcem Johannesem Gutenbergem. Ilustraci, nejčastěji dřevořez, doplňovala typografická sazba.[13] Z hlediska dostupnosti měly velký význam ilustrace prováděné technikou dřevořezu, protože byla snadno reprodukovatelná. Jedna ilustrace mohla být vícekrát vytisknutá. Později v 16. a 17. století se styl knižních ilustrací zjednodušil. Oblíbenou technikou mezi ilustrátory se stal mědiryt.[14] Kromě mědirytu se začal objevovat i lept v 17. a 18. století. S leptem pracoval například Václav Hollar. Postupně se objevovaly zcela nové hlubotiskové techniky. U hlubotiskových ilustrací byl problém ten, že musely být vlepovány do knih zvlášť. Dalším velkým pokrokem byl vynález litografie – kamenotisk.[15] Pro ilustraci bylo významné hnutí Arts and Crafts z 19. století, založené Williamem Morrisem, které vzniklo jako reakce na úpadek kvalitního umění a usilovalo o obnovu uměleckých řemesel.[16] 20. století je významné technickými pokroky, hlavně co se týče informačních technologií. Na trh přišly počítačové ilustrace, tzv. digitální, které mají

[9] MATĚJČEK, Antonín. *Ilustrace*. Praha: Jan Štencl, 1931. s. 20
[10] ŠULC, Petr. *Současná česká ilustrace*. Praha: Pierot, 2013. s. 7
[11] MATĚJČEK, Antonín. *Ilustrace*. Praha: Jan Štencl, 1931. s 49–69
[12] Tamtéž. s. 76–80
[13] TOKÁR, Michal. *Kontexty umeleckej ilustrácie*. Prešov: CUPER, 1996. s. 11
[14] HORÁK, František, *Česká kniha v minulosti a její výzdoba*. Hradec Králové: Gaudeasmus, 2004. s. 150
[15] TOKÁR, Michal. *Kontexty umeleckej ilustrácie*. Prešov: CUPER, 1996. s. 12
[16] WIGAN, Mark. *Umění ilustrace – Vizuální myšlení*. Computer Press, 2010. s. 64

obrovský potenciál a v dnešní době se staly velice oblíbenými. [17] V 60. a 70. letech 20. století se ilustrace začala přesouvat i jinam než jen do knih, a to do módy, designu a reklamy. [18]

Další velký pokrok v šíření knih nastal ve 21. století, kdy se na trhu objevily knihy digitální. Výhodou je, že ke čtení digitálních knih stačí kromě čtečky či počítače i pouhý chytrý mobilní telefon. V současné době mnoho spisovatelů i ilustrátorů směřuje svou tvorbu do digitálního prostředí. [19]

1.1.1. Stručná historie ilustrace pro děti na našem území

Jako počátek ilustrace pro děti a mládež na našem území můžeme pokládat „učitele národů“ Jana Ámose Komenského a jeho dílo *Orbis pictus* (1658), ve kterém docenil význam ilustrace. Jan Ámos Komenský chtěl, ať jeho text doprovází ilustrace od známého českého umělce Václava Hollara, ale vydavatel s jeho návrhem nesouhlasil.

V době národního obrození nevycházelo moc ilustrovaných knih pro děti. Ilustrace pro děti se nejdříve začaly objevovat v překladové literatuře, které však byly převážně didakticky zaměřené a pro kreativnější ilustrace tu nebylo prostoru.

Byl to až Mikoláš Aleš, který si nechal své kresby otisknout v časopisech, čímž položil základy české ilustrační tvorby pro děti. Ilustroval knihy významných autorů, jako byli Alois Jirásek (*Psohlavci*) a Josef Václav Sládek (*Zvony a zvonky*).

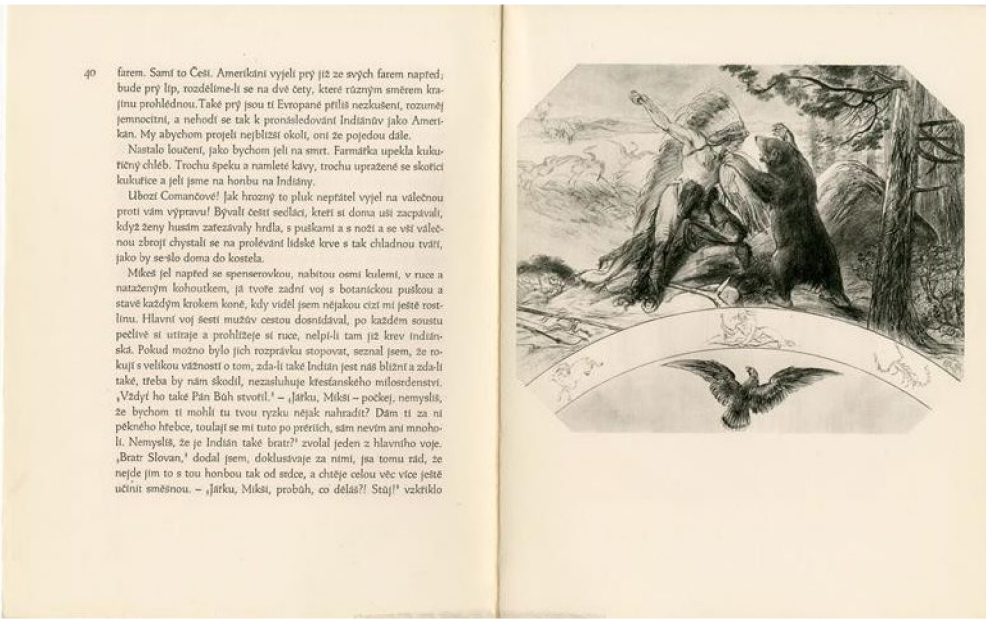

40 farem. Samí to Čeští. Amerikáni vyjeli prý již ze svých farem napřed; bude prý líp, rozdělíme-li se na dvě čety, které různým směrem krajinu prohlédnou. Také prý jsou ti Evropané příliš nezkušení, rozumějí jemnocitní, a nehodí se tak k pronásledování Indiánův jako Amerikan. My abychom projeli nejbližší okolí, oni že pojedou dále.

Nastalo loučení, jako bychom jeli na smrt. Farmářka upekla kukuřičný chléb. Trochu špeku a namleté kávy, trochu upražené se skořicí kukuřice a jeli jsme na honbu na Indiány.

Ubozí Comančové! Jak hrozný to pluk neptáte! vyjel na válečnou proti vám výpravu! Bývalí čeští sedláci, kteří si doma usi zacpávali, když ženy hussím zařezávaly hrdla, s puškami a s nožiť a se vší válečnou zbrojí chystali se na prolévání lidské krve s tak chladnou tváří, jako by se šlo doma do kostela.

Míkeš jel napřed se spenserovkou, nabitou osmi kulemi, v ruce a nataženým kohoutkem, já tvoře zadní voj s botanickou puškou a stavě každým krokem koně, kdy viděl jsem nějakou cizí mi ještě rostlinu. Hlavní voj šesti mužův cestou dosnídával, po každém soustu pečlivě si utíraje a prohlížeje si ruce, nelpí-li tam již krev indiánská. Pokud možno bylo jich rozprávku stopovat, seznal jsem, že rokují s velikou vážností o tom, zda-li také Indián jest náš bližní a zda-li také, třeba by nám škodil, nezasluhuje křesťanského milosrdenství. ‚Vždyť ho také Pán Bůh stvořil.' – ‚Jarku, Míkši – počkej, nemyslíš, že bychom ti mohli tu tvou ryzku nějak nahradit? Dám ti za ni pěkného hřebce, toulají se mi tuto po prérích, sám nevím ani mnoholi. Nemyslíš, že je Indián také bratr?' zvolal jeden z hlavního voje. ‚Bratr Slovan,' dodal jsem, doklušávaje za nimi, jsa tomu rád, že nejde jim to s tou honbou tak od srdce, a chtěje celou věc více ještě učinit směšnou. – ‚Jarku, Míkši, probůh, co děláš?! Stůj!' vzkřiklo

Obrázek 1: Ilustrace Mikoláše Aleše v knize Na hrobech indiánských, 1951

[17] VÍCH Zdeněk, *Vybrané kapitoly o umělecké ilustraci*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2004. s. 37
[18] WIGAN, Mark. *Umění ilustrace – Vizuální myšlení*. Computer Press, 2010. s. 64
[19] PECINA, Martin. *Knihy a typografie*. Brno: Host, 2011. s. 22

V 19. a 20. století se začal tvořit nový okruh umělců přistupující ke knize s novým pohledem na její umělecké a estetické hodnoty. Od obsahu se odrážela konečná knižní podoba, formát, písmo a volba papíru. Program tohoto hnutí sepsal F. X. Šalda ve svém díle *Kniha jako umělecké dílo* (1905). Jelikož každý umělec přikládal důležitost jiným aspektům knižního celku, tak se hnutí rozdělilo do několika odlišných proudů. Někteří umělci se zaměřovali na písmo, jiní se soustředili na dekorativní prvky celé knihy, jako jsou iniciály, dekorativní rámce a další ozdobné prvky. Samostatným proudem byli ilustrátoři, kteří tvořili ilustrace pomocí tisku z výšky, jako byl například dřevoryt.

Pro ilustraci pro děti a mládež zaujímá zásadní místo kniha *Broučci*, kterou napsal Jan Karafiát a ilustroval významný výtvarník Vojtěch Preissig. Je to první česká moderní kniha, která je dokonale propracovaná od začátku do konce.

Obrázek 2: Ilustrace Vojtěcha Preissiga v knize Broučci

Výtvarníci inspirovaní symbolismem a secesí vkládali do svých ilustrací pocity a dojmy z četby. Ilustraci brali jako výtvarnou interpretaci psaného textu. V časopise Volné směry vydalo Sdružení výtvarných umělců Mánes, soubor ilustrovaných textů *Sníh* (1903), který byl věnovaný dětské ilustraci. Na obrazovém doprovodu se podílela spousta umělců, z nich mezi nejvýznamnější patří Jan Kotěra, Ladislav Šalamoun, Mikuláš Aleš, František Kupka a Stanislav Sucharda. Oblíbeným se stal i ilustrátor Adolf Kašpar, který ilustroval dílo Boženy Němcové – *Babička*. Jeho obliba jako ilustrátora natolik vzrostla, že měl tu čest ilustrovat historické romány Aloise Jiráska, spisy K. V. Raise…[20]

[20] STEHLÍKOVÁ, Blanka. *Cesty české ilustrace v knize pro děti a mládež.* Praha: Albatros, 1984. *s. 11- 16*

V období meziválečném se do oblasti knižní ilustrace prosadili vynikající malíři, mezi které bezesporu patří kromě Adolfa Kašpara také Josef Wenig.[21] Významným ilustrátorem byl i Josef Lada. Ilustroval hlavně knihy pro dětské čtenáře. Ve svých ilustracích uplatňoval jasné barvy a obrysovou linii, čímž je jeho styl charakteristický. Jeho první ilustrace se objevily v knize *Pohádka o Honzíčkovi a Zlatovlasé Isole* (1906) od Jaroslava Havlíčka. Avšak první kniha, v níž uplatnil svůj typický styl, vyšla v roce 1911 s názvem *Moje abeceda*.[22] Mezi jeho nejznámější díla patří *Kocour Mikeš* (1934), *O chytré kmotře lišce (1937*), *Bubáci a hastrmani* (1939) a *Nezbedné pohádky* (1946).

Obrázek 3: Ilustrace Josefa Lady v autorské knize Kocour Mikeš

Zásadními autory této doby jsou i bratři Čapkové: Karel s jeho dílem *Dášeňka čili život štěněte* (1933) či *Devatero pohádek* (1932) a Josef s jeho fenomenálním *Povídání o pejskovi a kočičce (1929).* Další významnou osobností v oblasti knižní ilustrace byl Ondřej Sekora. Ve 2. polovině 30 let se zrodilo jeho nejznámější dílo *Ferda Mravenec.* Významným ilustrátorem byl i Zdeněk Burian. Tento nadaný umělec se věnoval převážně ilustracím do dobrodružných knih pro děti a mládež. Ilustroval řadu knih s pravěkou tematikou od Eduarda Štorcha, dále ilustroval knihy od Jacka Londona, Karla Maye, Alexandra Dumase a mnoha dalších.[23]

Po druhé světové válce nastalo obtížné období, zejména co se týče vzdělávání. Školství kvůli válce zaostávalo. Tento nedostatek se částečně snažila nahradit kniha, která v té době hrála

[21] ŠULC, Petr. *Současná česká ilustrace.* Praha: Pierot, 2013. s. 9

[22] STEHLÍKOVÁ, Blanka. *Cesty české ilustrace v knize pro děti a mládež.* Praha: Albatros, 1984. s. 18– 22

[23] ŠULC, Petr. *Současná česká ilustrace.* Praha: Pierot, 2013. s. 9

zásadní roli. V poválečném období vyšla řada krásných knih. Největší pozornost byla kladena na pohádkové soubory, neboť rostl zájem o lidovou a národní tradici. Sbírky pohádek, jež v tomto období vyšly, byly ilustrovány mnoha umělci, jako například od Karla Svolinského, Cyrila Boudy, Jiřího Trnky a Adolfa Zábranského.[24] Právě Jiří Trnka se dá považovat za zakladatele moderní české ilustrace. Pro jeho tvorbu je typická hravost v nadčasovém pojetí. Jiří Trnka byl známý nejen u nás, ale i v zahraničí, odkud si odnesl řadu mezinárodních ocenění.[25] Rok 1945 byl pro dětskou knihu zlomový. Vznikla Mladá Fronta. V knihách se přestal tolik objevovat brak a kýč, knihy začaly být i cenově dostupné. V 50. letech se generace ilustrátorů odvrátila popisné ilustrace, které se snažily pouze o věrnou kopii textu. V 60. letech byla poptávka pro nově vyvíjející se autorskou pohádku, které se věnovala například Eva Bednářová, Olga Čechová, Květa Pacovská a Daisy Mrázková,[26] která ve svých dětských knížkách propojovala ilustraci s jejími vlastními příběhy.[27]

Z modernějších autorů je pro dětskou ilustraci významný Zdeněk Miler, který se proslavil postavou *Krtečka*. Nejdříve to byla pouze filmová postava, ale pak ji Miler převedl i do knižní podoby. Postava *Krtečka* je považována za nejslavnější a nejznámější postavičku z České republiky. Svědčí o tom i fakt, že se plyšový Krteček podíval do vesmíru.

Významným ilustrátorem, který tu nesmí chybět, je Adolf Born, který je také tvůrcem animovaných filmů, grafikem a malířem. Ilustruje díla pro děti i dospělé. Zapsal se do paměti svými ilustracemi *Boříkových lapálií, Machem a Šebestovou, Aprílovou školou, Žofkou ředitelkou ZOO*. Zdeněk Smetana zaujal svými ilustracemi pro televizní pořady známé z Večerníčku: *Rákosníček, Štaflík a Špagetka, Křemílek a Vochomůrka* a další). Je téměř nemožné všechny kvalitní české ilustrátory pro děti vyjmenovat a na nikoho nezapomenout.[28]

Obrázek 5: Zdeněk Miler – Krteček

Obrázek 4: Zdeněk Smetana – Křemílek a Vochomůrka

[24] STEHLÍKOVÁ, Blanka. *Cesty české ilustrace v knize pro děti a mládež*. Praha: Albatros, 1984. s. 25
[25] ŠULC, Petr. *Současná česká ilustrace*. Praha: Pierot, 2013. s. 10
[26] STEHLÍKOVÁ, Blanka. *Cesty české ilustrace v knize pro děti a mládež*. Praha:Albatros, 1984.s.25 - 28
[27] HOLEŠOVSKÝ, František; STEHLÍKOVÁ, Blanka; HLAVÁČEK, Luboš a LUKEŠ, Evžen. *Čeští ilustrátoři v současné knize pro děti a mládež*. Praha: Albatros, 1989. s. 249
[28] ŠULC, Petr. *Současná česká ilustrace*. Praha: Pierot, 2013. s. 10

2. Současná česká ilustrace

S příchodem moderních technologií, už nejsou ilustrace pouze v knihách. Ilustrace se dostala až do užitého umění, kde se ilustrátor podílí například na výrobě diářů a spolupracuje tak s papírnictvím. Lze ji nalézt i v obalovém designu, bytovém designu a ve veřejném prostoru, kde se promítá na plakátech, které lákají lidi na nejrůznější akce. Jak již bylo napsáno v kapitole 1.1.1., tak má ilustrace, nejenom ta česká, dlouholetou tradici.

Velkým pomocníkem ilustrátorů pro šíření svých prací a prezentování se jsou sociální sítě a internet. Drtivá část využívá moderní technologie k prezentaci své tvorby. Mezi nejvíc využívané sítě umělců se řadí Instagram. Ilustrátoři a obecně umělci nechávají své sledující nakouknout do zákulisí své tvorby při procesu práce pomocí Instagram Stories. Další oblíbenou sítí je Facebook i Tumblr.

V současné době je stále větší zájem o ilustraci a dostává se jí většího prostoru. Jak v zahraničí, tak i v České republice. Čtenáři se adaptovali na ilustrace obsažené v článcích, videích a beletriích.

Spoustu kvalitních českých ilustrátorů lze najít na jejich osobních stránkách, pokud je mají, nebo jsou k nalezení pod různými internetovými spolky, jakým je například festival Lustr, kde lze dohledat osobní stránky vystavujících ilustrátorů za poslední roky. Kromě Lustru dominuje na české scéně spolek Czech Illustrators, kde je spousta článků pojednávajících nejen o ilustraci české, ale i slovenské. Tento spolek kromě vlastních stránek působí aktivně i na sociálních sítích Facebook a Instagram. Zároveň pořádá Sympozium ilustrace a festival Lustr.

Kromě festivalu Lustru a spolku Czech illustrators jsou informace o probíhajících designerských soutěžích na stránkách organizace Czechdesign. Czechdesign propojuje design s každodenním životem. Kromě toho publikuje články od Czech illustrators.

Existuje galerie Xao, která se jako jediná česká galerie zaměřuje na knižní grafiku, kulturu a ilustraci. Pořádá výtvarné dílny pro děti, výstavy a prezentace knih. Dává šanci mladým začínajícím umělcům, ale i těm, co už mají jméno. Kromě ilustrátorů dává šanci se prosadit i menším nakladatelstvím.

2.1. Ocenění

V České republice se uděluje několik cen pro ilustrátory. Po udělení ocenění to ilustrátora zviditelní, ale nepřinese jim to o moc více zakázek.

Ceny Czech Grand Design jsou brány jako nejprestižnější ceny v České republice vzniklé od roku 2016, které vyhlašují ilustrátora roku. Jako první zvítězil Michal Bačák, který udělal ilustrace pro časopis Newseek.

Obrázek 6: Ilustrace Michala Bačáka, porcelán Křehký, Designblok 2016

Dalším oceněním, které nejenom ilustrátor, ale i autor knih nebo překladatel může získat, je Zlatá stuha udělována českou sekcí IBBY. Ceny se udělují každoročně v různých kategoriích, jako je Překlad, Původní česká slovesná tvorba, Komiksová tvorba a Výtvarná tvorba.

Obrázek 7: Vítězka Zlaté stuhy za výtvarnou část: Marie Štumpfová – Klárka a noční zahrada

Kategorie Výtvarná tvorba se dále dělí na knihy pro mladší děti, knihy pro starší děti a mládež, literaturu faktu pro děti a mládež a na výtvarný počin.

Nejkrásnější české knihy každoročně vyhlašuje a oceňuje Památník národního písemnictví. Tato cena se uděluje za knihu jako celek. Knihy, které v této soutěži zvítězí, putují do soutěže Nejkrásnější knihy z celého světa.

Každý sudý rok se oceňují spisovatelé i ilustrátoři zahraniční Cenou Hanse Christiana Andersena. Medaili předává dánská královna. Je to nejprestižnější mezinárodní ocenění v oblasti literatury pro děti. Cenu Hanse Christiana Andersena z českých ilustrátorů obdrželi Petr Sís, Jiří Trnka, Květa Pacovská a Dušan Kállay za Československo.[29]

Obrázek 8: Cena Hanse Christiana Andersena

[29] PROKOPOVÁ, Ela. *Současná česká ilustrace*.

3. Současní ilustrátoři

Níže jsou uvedeni čeští i světoví autoři, kteří mě svou tvorbou oslovili.

3.1. Galina Miklínová

Narodila se 1970 a nyní žije v Praze. Miklínová vystudovala Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti a po pár letech studovala Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze, ateliér filmové a televizní grafiky u prof. Miroslava Jágra a prof. Jiřího Barty. Studovala i ve Velké Británii animovaný film na Humberside University. Galina Miklínová se věnuje jak filmové i animované tvorbě, tak i knižní ilustraci.[30] Mezi její nejznámější ilustrace patří *Lichožrouti*, které napsal Pavel Šrut, s kterým hojně spolupracuje. Ilustrovala i 4 díly *Harryho Pottera*, *Strašidýlko Strášu* a animovala Večerníček *O Kanafáskovi.* Miklínová tvrdí, že na ni působí vnější vlivy, jako například prostředí, a to se poté prolíná do její tvorby. Aby se mohla pustit do ilustrací, musí si nejdříve důkladně přečíst celý text.[31]

Ocenění: Miklínová obdržela řadu cen, mezi které se řadí ocenění SUK v letech 2001 v oblasti knihovníků, dětí a učitelů za knihu *Pavouček Pája*. SUK vyhrála ještě v letech 2003, 2009 a 2014 (ve všech ročnících vyhrála Cenu knihovníků). V letech 1997, 2002 vyhrála GRAND PRIX, získala Čestné uznání nakladatelství Albatros za rok 1998 a v roce 2009 se umístila na krásném třetím místě. V roce 2008 vyhrála Zlatou stuhu s Pavlem Šrutem za knihu *Lichožrouti*. Kromě *Lichožroutů* jim vyšly publikace: *Verunka a kokosový dědek* (2004), *Příšerky a příšeři* (2005), *Šišatý švec a myšut* (2008), *Pan Kdybych hledá kamaráda* (2009) a mnoho dalších. [32]

Obrázek 9: Postavy Lichožroutů ilustrované Galinou Miklínovou

[30] GALINA MIKLÍNOVÁ. *Galina Miklínová – Biografie.*
[31] VEJVODOVÁ, Markéta. *Galina Miklínová při ilustraci vždy nejprve hledá vnitřní rytmus dané knihy.*
[32] GALINA MIKLÍNOVÁ. *Ceny*

3.2. Nikola Logosová

Logosová je česká ilustrátorka pracující s digitální ilustrací, která se narodila v roce 1992 v Praze. Vystudovala SUPŠ v Praze, pak UMPRUM Ateliér Ilustrace a grafiky – bakalářské studium, navazovala na magisterské, ale to nedokončila.[33]

Logosová se specializuje na knižní ilustrace, které ji nehorázně baví a naplňují. V její tvorbě je charakteristický důraz na detail a rozmanitost, což uplatňuje v každé své ilustraci.

Spolupracuje s řadou významných nakladatelství a předních firem, a současně vytváří své vlastní publikace. Její ilustrace se pravidelně objevují v novinách a časopisech.[34]

Ocenění: Nikola Logosová je držitelkou několika ocenění. V roce 2014 se umístila na 3. místě v soutěži Nejkrásnější kniha roku 2014 ve studentské kategorii, o 3 roky později vyhrála ve stejné soutěži 1. místo, v roce 2019 se umístila na prvním místě v soutěži Zlatá stuha – kniha *Pozor doktor! Dějiny medicíny v sedmi dnech,* ve stejném roce se stala ilustrátorkou roku v soutěži Czech Grand Design. V roce 2021 vyhrála 3. místo v soutěži Nejkrásnější kniha roku 2020 v kategorii knih pro děti a mládež. V roce 2022 vyhrála 1. místo v soutěži Nejkrásnější kniha roku 2021 v kategorii Učebnic a didaktických pomůcek. Ve stejném roce vyhrála Zlatou stuhu za nakladatelský počin roku za knihu *Malí fotografové*. Za knihu Já*, člověk* byla vybrána do významného katalogu White Ravens mezi 200 nejlepších knih z celého světa.[35]

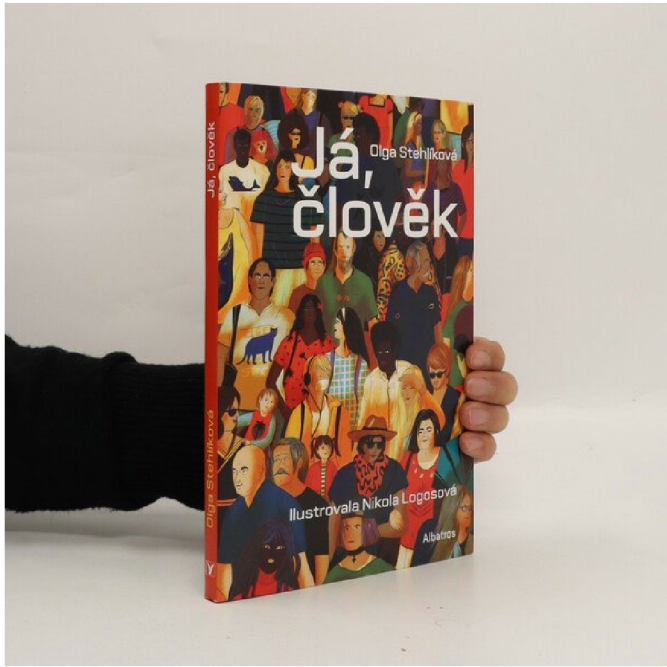

Obrázek 10: Ilustrace do knihy Já, člověk od Olgy Stehlíkové

[33] NIKOLA LOGOSOVA. *BIO/CV*
[34] SKVOT. *SOUČASNÍ ZNÁMÍ ČEŠTÍ ILUSTRÁTOŘI*
[35] NIKOLA LOGOSOVA. *BIO/CV*

3.3. Nadya Bonten-Slenders

Je současná zahraniční umělkyně věnující se ilustracím pro děti. Žije se svou rodinou v Nizozemsku, kde má i svůj umělecký ateliér.[36] Nemá vystudovanou uměleckou školu, ale studovala logopedii, které se nevěnuje.[37] Svou ilustrační činnost zahájila v roce 2012. Kreslení je pro Bonten-Slenders činností, které se věnuje již od dětství a stále ji to naplňuje. Nejdříve se věnovala tvorbě zakázkových ilustrací, posléze se přihlásila do ilustračních kurzů, po nichž následovala rozsáhlá mentorství zaměřená na ilustraci s výsledkem ilustrovat knihu.

Oblíbenou činností je pro ni vytváření rozmanitých světů, ve kterých ožívají přátelské bytosti a různé postavy z její bujné fantazie.

V roce 2018 vytvořila obrázkovou knihu *Wanderlust, my adventures to where you are*, o dva roky později kniho *Oliver finds a friend*. V roce 2022 ilustrovala knihu *If I were a tiger od* Caroline Coleman. O rok později ilustrovala knihu *Jonathan* napsanou od Mathilde Stein. V současné době píše a ilustruje knihu *Held in Noot* (*Timber Tiger*) pro nakladatelství Lemniscaat.[38]

Obrázek 12: Autorská obrázková kniha: Oliver finds a friend

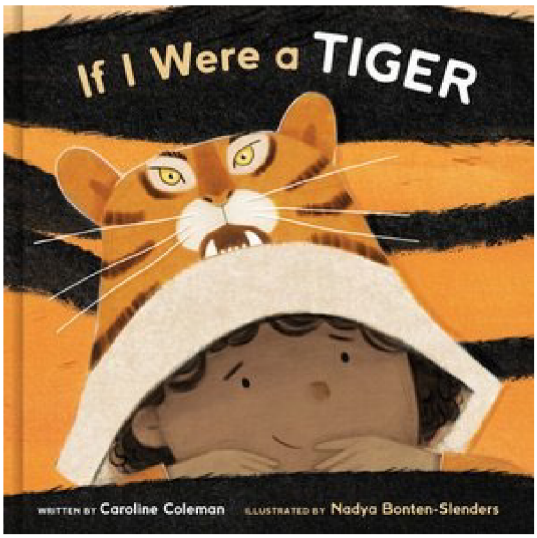

Obrázek 11: Ukázka knihy If I were a tiger, kterou ilustrovala

[36] NADYART. *About.*
[37] PICTURE THIS. *FORMER WINNERS.*
[38] NADYART. *About.*

3.4. Anastasia Wessex

Anastasia Wessex je „ilustrátorka samouk“ jak o sobě píše na svém webu. Wessex pochází z Nizozemska. Její tvorba je inspirována folklórem, přírodou, dětstvím a obecně životem.

Cílem jejích ilustrací je vytvořit takový svět, ve kterém se lze odreagovat od každodenních povinností, který je plný nejrůznějších zvířat. Tato záliba je vychází ze slovanských lidových bájí a pohádek, které ji provázeli v dětství.

Má ráda čerstvé květiny, vůni levandule a rozmarýnu, zelenou barvu, dlouhé procházky a pohádky Hanse Christiana Andersena.

Wessex ilustrovala řadu knih, jako například *Honoré, L'écureuil qui refusait d'aider* , kterou napsala Dominique Perot-Poussielgue. Od stejné spisovatelky ilustrovala knihu *Marceline, L'hirondelle qui voulait faire confiance* a od spisovatelky Georgia Athanasellis ilustrovala dílo *Oscar and Pendlebury* .[39]

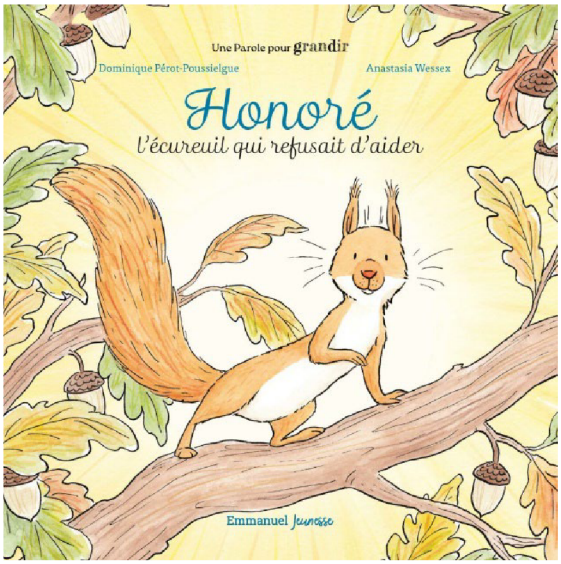

Obrázek 13: Ilustrace do knihy Honoré, L'écureuil qui refusait d'aider

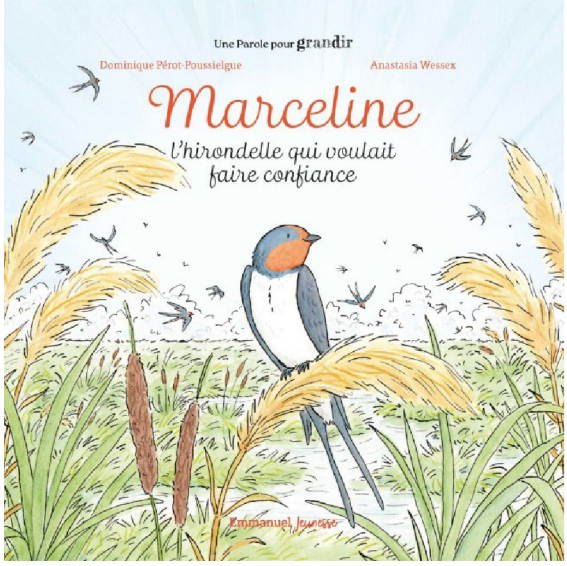

Obrázek 14: Ilustrace do knihy Marceline, L'hirondelle qui voulait faire confiance

3.5. Anna Galistkaya

Galistkaya je německá ilustrátorka, která žije se svou rodinou poblíž okresního města Bavorska Landsberg am Lech. Zaměřuje se na dětské knihy a redakční ilustrace. Její styl je charakterizován sytými barvami, obsahuje humor, emoce a různé detaily.

[39] ANASTASIA WESSEX. *O mně*

Inspiraci nachází v bavorské krajině, ale i městech a vesnicích. Ze všeho nejvíce ráda kreslí přírodu a zvířata. Její digitální ilustrace jsou typické tím, že vypadají, jako by byly kresleny tradičními technikami.

Kromě ilustrování časopisů a knih se věnuje tvorbě obalového designu pro psací potřeby, webové stránky a další projekty. Baví ji i práce na zahradě, cestování, hra na klavír a na housle. Je vášnivou fotografkou, každý den vyfotí alespoň 50 fotek, na kterých jsou její dvě dcery a různé záběry z okolní přírody. [40]

Obrázek 15: Ukázka ilustrace pro děti

[40] ANNA GALITSKAYA. *About me*. Online. © 2024

4. Digitální ilustrace

Pro dnešní dobu je charakteristický technologický pokrok a neustálý vývoj. S využitím moderních technologií a možností, tak kromě klasických grafických technik (dřevořez, linoryt, malba, kresba a mnoho dalších jiných technik) se čím dál tím víc výtvarná tvorba přesouvá do digitálního prostředí.[41]

V digitální ilustraci umělec nemaluje ani nekreslí tradičně na papír či plátno, ale používá k tomu počítač, grafický tablet a další podobné digitální nástroje.[42] Pod digitální ilustrací se rozumí tvorba nového uměleckého díla, ne pouhé upravování obrázků pomocí softwaru a skládání je do sebe.[43]

Digitální ilustrace je součástí širokého oboru zvaného digitální grafika. Digitální grafika zahrnuje nejen grafický design, typografii a informatiku, ale taktéž související technologie.[44] Digitální umění je považováno za skutečné umění, ale za pomocí digitálních nástrojů.

Grafický tablet je vstupní zařízení, které se propojí s počítačem a lze na něm kreslit pomocí pera (stylusu), jež je připojeno k tabletu. Na trhu se objevují dva typy: jeden, u kterého lze vidět obraz rovnou na obrazovce grafického tabletu a druhý, který slouží jako podložka, na které se kreslí a obraz je promítán na monitoru počítače.[45]

Programů, ve kterých může ilustrátor, umělec a vlastně kdokoli ilustrovat, existuje celá řada.[46] Velice oblíbeným programem pro zařízení iPadOS je aplikace Procreate, která se svým nastavením podobá aplikaci Adobe Photoshop. Lze si vybrat z několika štětců, které jsou editovatelné a ilustrátor si je může přizpůsobit tak jak potřebuje.[47] Kromě aplikace Procreate je u řady umělců populární Adobe Photoshop, Autodesk SketchBook, Affinity Designer a další.[48]

Digitální ilustrace může být rastrová nebo vektorová. Rastrový neboli bitmapový software pracuje s pixely, což jsou barevné čtverečky, které vidíme při dostatečném přiblížení obrazu. Rastrová ilustrace je sestavena z obrazových bodů. Každý pixel nese v sobě určitou barvu. Rastrové obrázky při velkém počtu obrazových bodů mohou tvořit například fotografie. Nevýhodou je, že při nadměrném zvětšení může docházet ke zhoršení kvality obrazu. Pro práci v rastrových souborech je potřeba ujasnit si vhodné rozlišení, které se udává buď v PPI, což

[41] WIGAN, Mark. *Umění ilustrace: vizuální myšlení*. Brno: Computer Press, 2010. s. 120
[42] DARKART. *Malují počítače za nás?* Online. © 2007
[43] EASYTECHJUNKIE. *What is Digital Illustration?* Online. © 2024
[44] KOKEŠOVÁ, Gabriela. *DIGITÁLNÍ ILUSTRACE.* Online. Skwot Mag, © 2022.
[45] EASYTECHJUNKIE. *What is Digital Illustration?* Online. © 2024
[46] WIGAN, Mark. *Umění ilustrace: vizuální myšlení*. Brno: Computer Press, 2010. s. 120
[47] DRAW PLANET. *V čem je tvorba v Procreate tak výjimečná?* Online. © 2021
[48] WIGAN, Mark. *Umění ilustrace: vizuální myšlení*. Brno: Computer Press, 2010. s. 120

jsou obrazové body na palec digitálního obrázku, nebo DPI, které označuje počet inkoustových bodů na vytištěném obrázku.

Vektorový software pracuje na matematických principech. Vektorový soubor pracuje s čárami, tvary a matematickými rovnicemi. Díky tomu, že se matematický vzorec překalibruje na jakoukoli velikost, tak tím pádem neztrácí obrázek svou kvalitu a lze jej neustále zvětšovat a zmenšovat.[49]

Ve vektorech nejčastěji bývá logo, plakáty, velkoformátové tisky typu megaboard a billboard, vizitky a potisky reklamních předmětů. Například při tvorbě loga by se mělo hned od začátku pracovat v křivkách.[50]

Další rozdíl mezi vektorovým a rastrovým souborem je jejich velikost. Vektorové soubory jsou o dost menší než ty rastrové, protože pracují s matematickými vzorci. Rastrové jsou tedy větší a můžou v sobě obsahovat několik miliónů obrazových bodů.[51]

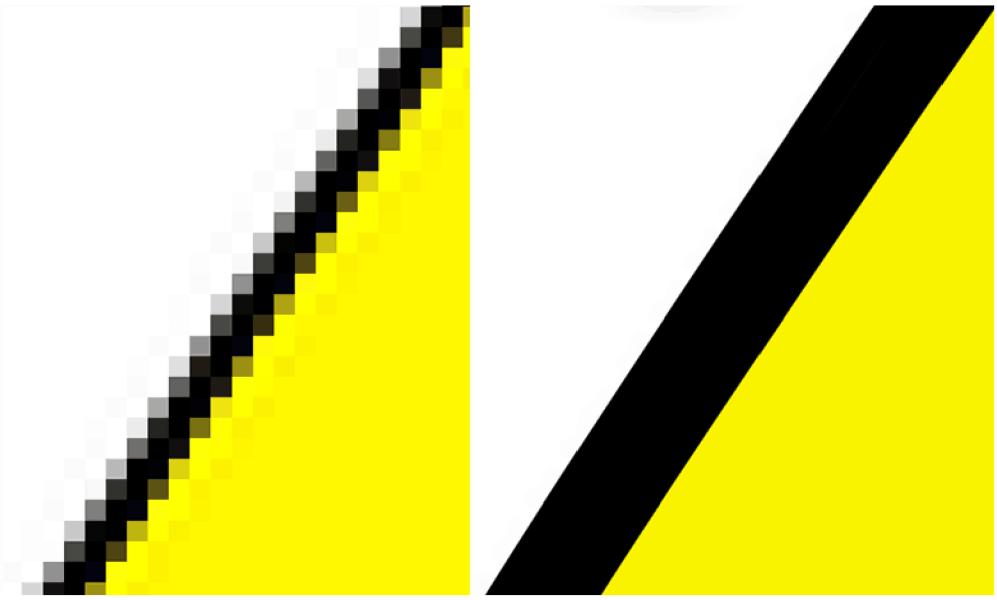

Obrázek 16: Rozdíl mezi rastrovou grafikou při zvětšení (v levé části obrázku rastr, v pravé části vektor)

[49] ADOBE. *Rastrová vs. vektorová grafika.* Online. © 2024
[50] VEKTOROVÁ GRAFIKA. *Jaký je rozdíl mezi rastrovou a vektor.* Online. © 2024
[51] ADOBE. *Rastrová vs. vektorová grafika.* Online. © 2024

5. Kristína Mišovičová

Kristína Mišovičová, rozená Bertová, se narodila v hlavním městě Slovenska: v Bratislavě v roce 1981. Nyní žije se svou rodinou na Záhoří.

Její první kniha *Nezabudni milovať* vyšla v dubnu v roce 2008 ve vydavatelství Motýľ. Tentýž rok v říjnu vyšla její druhá kniha *Keď raz pochopíš*. O rok později v květnu vyšla její další kniha *Len láska pozná odpověď*. [52] Další její knihy jsou *Čakanka* a *Vráť mi moje sny*. Tyto knihy napsala Mišovičová pro dospělé publikum.

Důvodem, proč začala Kristína Mišovičová psát knihy pro děti je nejenom to, že děti miluje a má k nim velice kladný vztah, ale je to i proto, že je sama matkou dvou dětí.[53]

5.1. Malvínčiny Vánoce

Jelikož první kniha pro děti Kristíny Mišovičové s názvem *Decká z mesta sa (ne)vedia biť* sklidila úspěch, rozhodla se napsat druhou knihu pro děti, která ale bude mít vánoční tematiku. Knihu nazvala *Malvínčiny Vánoce*. Kniha vyšla pod nakladatelstvím Fragment. Kniha se člení do 18 kapitol a má celkem 80 stran. Kniha je v pevných deskách, rozměrově činí 220 × 290 mm. Knihu ilustrovala Zuzka Dreadka Krutá, která Mišovičové ilustrovala některé z předchozích knih.

Kniha *Malvínčiny Vánoce* je příběh o malé lištičce jménem Malvínka, která se jednoho dne zatoulala až k domu na okraji lesa. Ten dům patřil rodičům Jiříka a Johanky, na které se chodívala Malvínka dokola a dokola koukat. Častým chozením k domečku, odkud pozorovala rodinku lidí, se dozvídá všechny odpovědi na svoje zkoumavé otázky. Malvínka se učí o spoustě lidských tradicích odehrávajících se okolo Vánoc.[54]

„Ano. Lidé mají bezpočet různých zvyků. Často souvisí s určitým datem nebo ročním obdobím. Například teď. Blíží se Vánoce. Pro lidi znamenají mnohem víc než pro nás zvířátka. Během adventního období, které trvá přibližně měsíc, dodržují různé tradice. Každou neděli zapálí určitý počet svíček, zdobí si domy, pečou cukroví... "[55]

---

[52] DATABAZEKNIH.CZ. *Kristína Mišovičová životopis.* Online. Databazeknih.cz. © 2024
[53] DECKÁ Z MESTÁ. *Decká z mestá sa /ne/vedia biť – O autorke.* Online. © 2019
[54] KNIŽKÁREŇ. *Malvínkine Vianoce.* Online. Knižkáreň, © 2024
[55] MIŠOVIČOVÁ, Kristína. *Malvínčiny Vánoc*e, V Praze: Fragment, 2021. s. 71 (16. kapitola)

Na této ukázce je patrné, jak autorka přibližuje dětem lidské tradice a zvyky skrze malou zvídavou lišku Malvínku.

Obrázek 17 Ukázka ilustrace z knihy Malvínčiny Vánoce

5.2. Knihy pro děti a mládež

První kniha Mišovičové byla *Decká z města sa (ne)vedia biť, ilustrovaná Zuzanou Dreadkou Krutou.* Tento příběh je o chlapci, který se jmenuje Petr. Petr nemá rád nového spolužáka Sama a to, když se k němu někdo chová jako k malému dítěti. Jednoho dne jim dá ředitel za trest udělat společný projekt, který děti sblíží a díky kterému zažijí spoustu zábavy a nejrůznější situace.

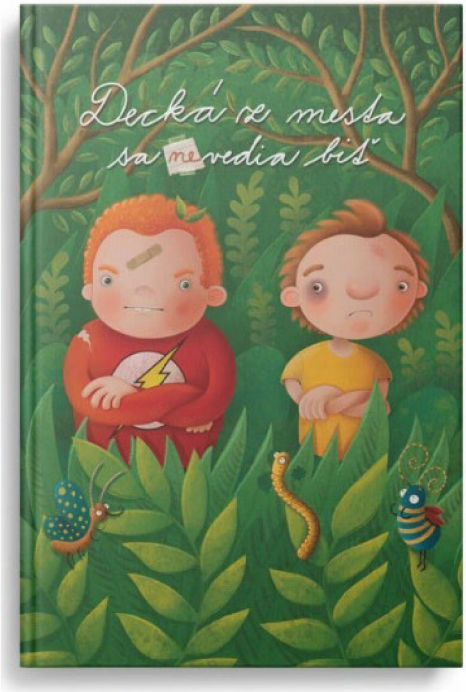

Obrázek 18: Kristína Mišovičová – Decká z mesta sa (ne)vedia biť

Dalším dílem je autorská kniha s názvem *Sedmokráska*. Je to sice krátká povídka, ale je obohacena o to, že v sobě nese poselství. Příběh je o smutném ptáčkovi stehlíkovi, který potká moudrou sedmikrásku.[56]

14

Sedmokráska so zatajeným dychom pozorovala, ako sa slnečné lúče predierajú rannou hmlou a neochotne odkrývajú spiacu krajinu.

„Už som zabudol, aké môže byť svitanie nádherné," ozval sa jej za chrbtom známy hlas.

„Svitanie je naozaj nádherné. No bez tvojho spevu pre mňa nemá také čaro ako kedysi," odvetila bez toho, aby sa otočila.

„Mrzí ma to, ale už viac nedokážem spievať," pokrútil stehlík hlavou. „Vždy som spieval preň," ukázal na vychádzajúce slnko.

Obrázek 19: Kristína Mišovičová – Sedmokráska

Další knihou pro děti je *Tulaj to zberného dvora*, kterou ilustrovala Iveta Hricová. *Tulaj to zberného dvora* je příběh o zatoulaném psovi Tulajovi, který žije na skládce a je tam velice spokojený. Za nic na světe by nechtěl jít jinam. Jednoho dne rozhodne starosta města, že místo skládky na tom místě udělá sběrný dvůr. Holčička Agáta se na skládce pohybuje a tráví tu své letní prázdniny s dědečkem. Její dědeček si kvůli handicapu nemůže najít přátele.[57]

„Nie je síce najkrajší, no inak je celkom neškodný. Neublížil by ani muche. Nemajú sa ho prečo báť," bránil Laci staručkého votrelca.

„Ak by to bol váš pes, bolo by to iné, ale cudzie zviera sa tu pohybovať nesmie. Ak by prišila kontrola, bol by s tým problém. Musíte s ním niečo spraviť. Inak pôjde do útulku."

„Pokúsim sa," prikývol Laci potichu. Šéfovi sa predsa odvrávať nesmie.

8

„Vzdávam sa!" vykríkol Laci. Pod plotom objavil ďalšiu dieru. Tento týždeň tretiu, a to bol ešte len utorok! „Ten pes je nezastaviteľný! Nech si to starosta ide skúsiť sám. Ja už fakt nemám nervy!"rozhodil rukami a nahnevane odkráčal preč.

Chvíľku trvalo, kým sa zase objavil. V jednej ruke držal rýľ a v druhej misku s vodou.

Obrázek 20: Kristína Mišovičová – Tulaj to zberného dvora

[56] KNIŽKÁREŇ. *Sedmokráska*. Online. Knižkáreň, © 2024
[57] KNIŽKÁREŇ. *Tulaj zo zberného dvora*. Online. Knižkáreň, © 2024

Kromě knih pro dospělé a dětské publikum, napsala Mišovičová knihu pro mládež v žánru fantasy. Kniha se jmenuje *Nathaniel*, kterou ilustrovala dcera Kristíny Mišovičové, Nadja Mišovičová. Tato kniha vznikala 4 roky, neboť to byl pro Mišovičovou běh na dlouhou trať s velkým množstvím překážek. I přes to vše, co si s knihou zažila, tak je to její splněný sen, protože se mohla na knize podílet se svou dcerou. *Nathaniel posledný potomok druidov* je dobrodružný příběh mladého Nathaniela a hraničáře Bartoloměje. Příběh je plný druidů, magických bytostí i zaklínačů.[58]

aspoň na chvíľu zmierniť ich ťažkosti. Nathaniel chodieval do mesta spolu s ním. Pri hradbách sa vždy rozdelili. Zatiaľ čo Bartolomej liečil chorých, Nathaniel sa ponevieral po poloprázdnych uliciach. Nik si ho nevšímal. Chudáci a žobráci sa stali neoddeliteľnou súčasťou koloritu kedysi krásneho a majestátneho mesta. Nikto im nevenoval pozornosť. Ľudia zaiste dúfali, že ak ich budú ignorovať, jedného dňa zmiznú. Opak bol však pravdou. Bedákov zo dňa na deň pribúdalo a ulice sa menili na nepoznanie. Bartolomej bol čoraz vážnejší a zamyslenejší. Vráska na čele sa mu prehĺbila, a hoci sa usiloval nedať ničo najavo, jeho utrápený pohľad prezrádzal viac než tisíce slov. Aj Nathaniel sa zmenil. Už to nebolo malé bezstarostné dieťa, ktoré sem pred niekoľkými mesiacmi priniesli mnísi v kapucniach. Pod Bartolomejovým vedením sa z neho postupne stával statočný a silný bojovník. Ovládal už všetky zákony prírody. Jeho magická sila bola neprehliadnuteľná. Bartolomej ho často prichytil, ako bezstarostne šantí s malými líšťatami či len tak načúva zvukom šumiaceho lesa. Hora bola jeho domovom a on bol jej neoddeliteľnou súčasťou. Rovnako ako príroda ho však priťahovali aj ľudia. Napriek bezútešnosti, ktorá v meste panovala, nevynechal jedinú príležitosť, aby sa tam nezašiel pozrieť. Zo všetkého najradšej chodil na trh. Posadil sa k starému kamennému krížu uprostred námestia, kapucňu si stiahol hlboko do čela a celé hodiny nenápadne pozoroval ľudí okolo seba. Fascinovalo ho ich správanie, zvyky, pohnútky, radosti aj starosti. Ich smiech aj slzy zmáčajúce utrápené tváre. Ani jedna jeho návšteva sa neobišla bez stretnutia s Bohdankou. Vždy keď ho zbadala sedieť pod krížom, pribehla a prisadla si k nemu. Volala ho Zlatko. Vraj kvôli farbe jeho vlasov, ktoré sa jej veľmi páčili. Jemu sa zase páčila ona. Trávili spolu celé hodiny. Vôbec jej neprekážalo, že je nemý. Stačilo, že občas prikývol alebo sa pousmial. Rozprávala o živote v meste, o rodine, priateľoch, ale najmä o svojich snoch. Snívala o krásnom novom dome, o živote bez strachu a chudoby, o sladkých jahodách a voňavých lúčnych kvetoch. Vždy keď mohol, priniesol jej aspoň malú kytičku. Teraz na jeseň to bolo takmer nemožné. Kvety dávno uvädli a lesné plody zjedli vyhladované zvieratá. Už sa nevedel dočkať jari, kedy sa všetko opäť zazelená a on sa jej bude môcť odvďačiť za všetky dobroty, ktorými ho obdarúvala. Najprv však budú musieť prečkať zvyšok jesene i dlhú zimu, ktorá sa pomaly blížila z hôr. Ich vrcholy už boli zasnežené a ľadové poryvy vetra dávali tušiť, že nepotrvá dlho a zima zavíta i do nížin.

SR: KRISTÍNA MIŠOVIČOVÁ

Obrázek 21: Kristína Mišovičová – Nathaniel posledný potomok druidov

[58] KNIŽKÁREŇ. *Kristína Mišovičová vydáva fantasy knihu pre mládež. Ilustrácie vytvorila jej dcera.* Online. Knižkáreň, © 2022

PRAKTICKÁ ČÁST

6. Výběr tématu

Než jsem se vůbec pustila do ilustrování, bylo důležité si vybrat takovou knihu, která by mě nejenom bavila, ale také naplňovala a inspirovala do další tvorby. Proto jsou dlouhé hodiny trávila procházení kniv v knihovnách a knihkupectvích, dokud jsem nenarazila na tu „pravou“ knihu. Bylo to až v Knihovně města Olomouce, kde jsem narazila na knihu slovenské autorky Kristíny Mišovičové, která mě hned na první dojem velice okouzlila. Už při pouhém listování knihou jsem věděla, že tato kniha *Malvínčiny Vánoce* splňuje všechno, co jsem si přála ilustrovat.

Hledala jsem knihu s vánoční tematikou, protože Vánoce jsou pro mě obdobím kouzla, setkáním rodiny a jsou plné dobré pozitivní atmosféry. Tento svátek je mou srdeční záležitostí již od útlého věku. A právě proto jsem chtěla tuto krásnou atmosféru zachytit i ve svých ilustracích. Další důležitou podmínkou bylo, aby se v příběhu vyskytovala liška, která mě fascinují svou krásnou oranžovou barvou a svou inteligencí. K liškám mám od dětství zvláštní vztah pramenící ze vzpomínky na mého dědečka. Děda byl myslivcem, takže často obcházel obory, staral se tam o zvířata a sám jich i dost vlastnil. Jednou po cestě do lesa našel u cesty osamocené zraněné liščí mládě. Po pár hodinách čekání, jestli se neobjeví liščí matka se rozhodl, byť je liška škůdcem, o ni postarat. Přinesl ji domů a pečoval o ni na svém dvorku. Jako malá holčička jsem za dědou velice ráda jezdila a trávila s ním spoustu času. Vždycky, když jsme měli jet za dědou na Žlutavu, tak jsem se těšila, až lišku zase uvidím.

Bylo to krásné období. Dědeček ve mně vybudoval lásku ke zvířatům, která přetrvává dodnes a ukázal mi, co všechno obnáší se starat o všechna zvířata. Byla bych velmi ráda, kdyby tu teď byl a viděl, jakou hezkou vzpomínku to mně zanechalo a dovedlo mě to k ilustracím na toto téma.

Tento rok je to už 15 let, co nás dědeček opustil. Při ilustrování lišky jsem si vzpomněla na všechny hezké vzpomínky, které jsem tenkrát zažila.

7. Ilustrace

Než jsem se pustila do samotných ilustrací, bylo nezbytně nutné si prostudovat anatomii a pohyby lišky. Bylo důležité věnovat hodiny a hodiny prohlížení různých obrázků a fotografií lišek, abych dosáhla co nejpřesnějších anatomických rysů a různých barevných variant tohoto zvířete. Kromě prohlížení si obrázků a fotografií jsem si pouštěla různá videa na platformě YouTube a na sociálních sítích TikTok a Instagram. Díky shlédnutým videím jsem nasbírala informace informace o běžném liščím chování, výskytu a pohybu. S nástupem internetu jde vyhledat informace velice snadno.

Kromě sledování videí a prohlížení si obrázků lišek, jsem se snažila získat inspiraci z pohádek a odborných publikací v nichž se vyskytují lišky. V knihách je liška popsána jako chytré a bystré zvíře. Liška se také objevuje v mnoha knihách pro děti, ve kterých jsem mohla nalézt inspiraci. Za zmínku stojí dětské knížky od Josefa Lady *O chytré kmotře lišce* a *O statečném králíčkovi*. Další krásná knížka, kde hlavní hrdinkou je liška, napsal Rudolf Těsnohlídek – *Liška Bystrouška*. Ze zahraničních autorů mě zaujal Roahl Dahl se svým dílem *Fantastický pan Lišák*, pak *Liška s duhovýma očima* od Márii Lazárové a dále se postava lišky objevuje v jedné z mých nejoblíbenějších pohádek: *Malý princ* od Antoine de Saint-Exupéryho.

Obrázek 23: Josef Lada – O chytré kmotře lišce

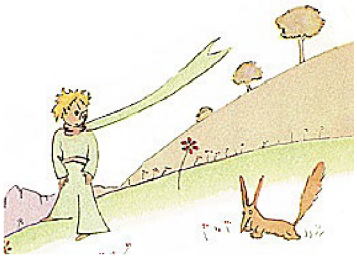

Obrázek 22: Liška v Malém princi od A. de Saint-Exupéryho

Obrázek 24: Ukázka z knihy Liška s duhovýma očima od Márie Lazaáové

7.1. Technika ilustrací

Po nastudování anatomie lišky, přišla na řadu technika, jakou bych chtěla ilustrace dělat. Chtěla jsem co nejlépe vyjádřit svou uměleckou vizi, jakou jsem si v hlavě představovala. Rozhodovala jsem se nad akvarelem, neboť se mi líbí ta jemnost, jakou dovoluje a také schopnost vytvářet krásné přechody barev. Sice je tato technika stará a krásná, ale je považována za jednu z nejnáročnějších technik.

Nakonec jsem se rozhodla po zvážení všech aspektů pro tvorbu digitální ilustrace v programu Procreate, která je určená pouze pro zařízení značky Apple. Ilustrace jsem dělala

na tabletu pomocí kreslícího pera zvaného Apple pencil. Rozhodnutí pro digitální ilustraci má řadu výhod oproti klasickým technikám, které mi mou práci usnadňovaly.

Mohla jsem si dovolit více experimentovat s barvami, strukturou a celkovou kompozicí. Velkou výhodou byla možnost kroku zpět, což třeba u akvarelu nejde. Kdykoliv jsem udělala chybu nebo se mi výsledek nelíbil, mohla jsem se vrátit na původní verzi.

Dalším plusovým bodem, který vnímám velice pozitivně, je to, že můžu pracovat s vrstvami a tím měnit jednotlivé části ilustrace a zkoušet si různé barevné kombinace. Navíc tento program je vybaven mnohými základními štětci, které mají různou texturu a simulují všemožné malířské techniky. Dalším důležitým aspektem pro mě byla praktičnost, protože když dělám ilustrace na tabletu, tak můžu malovat obrázky odkudkoli a stačí mi k tomu pouze tablet a stylus (samozřejmě i nabíječka). Zároveň je tvorba digitální ilustrace šetrnější k přírodě, jelikož nevzniká žádný odpad, jako jsou papíry a barvy. Oproti klasickým technikám můžu ilustraci nadále upravovat v dalších programech, jako například Adobe Photoshop, Adobe Lightroom a další. Ilustrace mohou být velice snadno a rychle exportovány do souborů PNG, JPEG či je lze pomocí pár kliknutí sdílet na sociálních sítích.

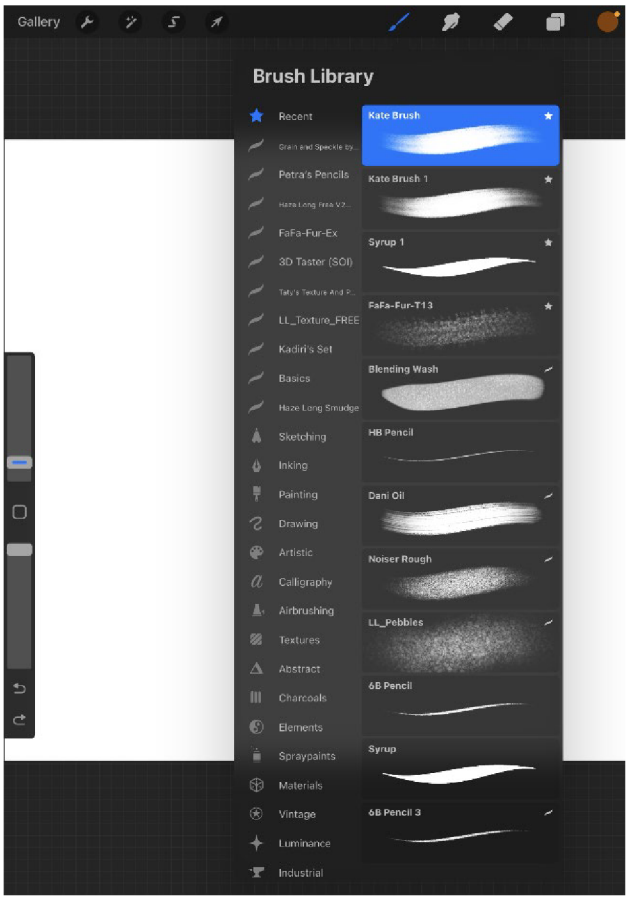

Obrázek 25: Ukázka mých nejpoužívanějších digitálních štětců, s kterými jsem pracovala

7.2. Proces tvorby

Jako první jsem začala studiemi lišky. Během samotného skicování bylo nutné dávat si pozor na spoustu důležitých věcí, jako zachovat správné proporce těla, aby výsledná ilustrace dávala smysl a vypadala, že se odráží od reality. Vzniklo nespočet náčrtů lišek v nejrůznějších polohách, od těch typických až po ty neobvyklé.

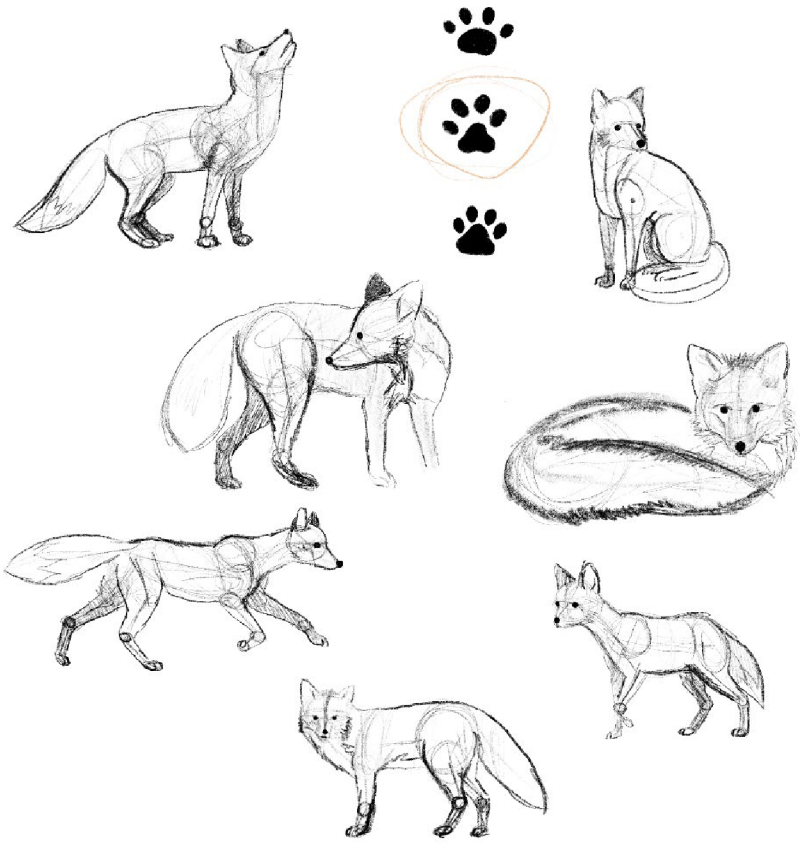

Obrázek 26: Studijní skici lišky a stylizace otisku tlapky

Po důkladných studiích a studijních kresbách jsem už mohla začít se stylizací. Stylizace pro mě nebyla jednoduchá, neboť mám v sobě tendence vše udělat detailní, ideálně každičký chlup vystínovat. Tento proces byl pro mě skvělou výzvou posunout se ve své tvorbě dál a opustit obyčejnou realistickou kresbu. Už u samotné studijní skici mě to táhlo přidávat další a další detaily, ale musím uznat, že jsem snažila kresbu nechat jednoduchou, ať udělám co nejvíce skic, ať se mi dostane do ruky její anatomie. Zkoušela jsem stylizovat každou část liščího těla, přes hlavu, oči, ocas, nohy, tlapy… Kromě zvířat se v textu vyskytují i lidské postavy. Jelikož už od střední školy byl součástí mého učiva předmět kresba, tak lidskou postavu mám poměrně dobře nastudovanou, tak nebyla potřeba věnovat ji tolik času.

Pro každou postavu, ať už zvířecí či lidskou, jsou charakteristické růžové tváře, které všechny postavy spojují a dodávají milejší vzhled. Je to takový jednotící prvek v mých ilustracích. Liška je charakteristická svým velkým kulatým čumáčkem a roztomilýma očima a milým úsměvem. Dalším jednotícím prvkem byly stopy vyskytující se na spoustě ilustrací. Ústřední postavou je liška Malvínka mající ve všech ilustracích stejnou stejný barevný odstín. Ocas jsem nejdříve měla stylizovaný do tvaru „ohně“, kde kořen ocasu byla ta nejširší část a špička nejužší. Poté jsem své rozhodnutí přehodnotila a ocas změnila tak, že nejtlustší částí ocasu je ta špička. Zhodnotila jsem, že to vypadá daleko lépe.

Obrázek 27: Stylizace liščí hlavy

Obrázek 28: Stylizace ocasu

Dalším krokem bylo potřeba si ujasnit podobu přírody a lesa, ve kterém se liška pohybovala. Jeden den jsem strávila v plenéru, abych zachytila lesní prostředí a našla si styl, jaký budu v ilustracích uplatňovat.

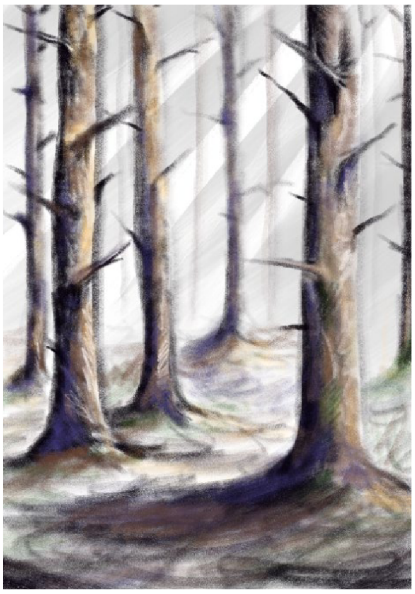

Obrázek 29: Stylizace stromů v lese

Obrázek 30: Rychlá skica stromů

Důležité bylo vybrat správný odstín barev. Zkoušela jsem různé odstíny barev oranžové, z kterých jsem pak vybrala následně tři odstíny, mezi kterými jsem se dlouho rozhodovala. K rozhodnutí mi pomohl až následný tisk barev. Bylo důležité si uvědomit, Je důležité si uvědomit, že i když jsou dobře nastavené všechny soubory, jako například barevné provedení ve CMYKu, tak i přes to je výsledný tisk o něco odlišný. Není jednoduché si dobře zkalibrovat monitor či tablet s tiskárnou.

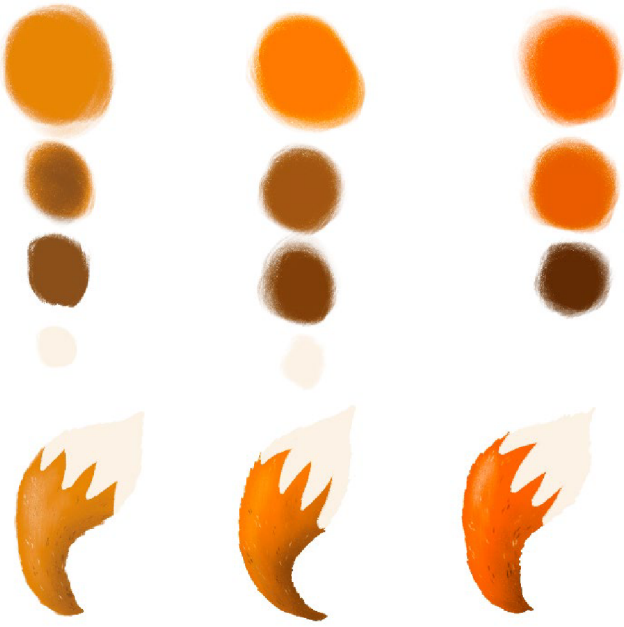

Obrázek 31: Zkouška barevných variant

Poté jsem si vypsala nápady na ilustrace, které by se hodily k textu. Napsala jsem si jich vícero, aby bylo možné nějaké vyloučit, protože by se mohlo stát, že by byla ilustrace daleko od textu. Až jsem měla v programu InDesign vyhraněné prázdné strany pro ilustrace, začala jsem zaškrtávat ty ilustrace, které mi už tolik nevyhovovaly. Snažila jsem se střídat strany, na kterých bude ilustrace, ať to čtenáře více baví. Při rozhodování, kterou ilustraci vybrat bylo podstatné to, jak moc se k textu hodí, k čemu se váže a jak je od toho daleko.

Po rozhodnutí, kam umístí ilustrace, jsem si nejdříve naskicovala kompozici, kterou jsem následně upravovala a různě v ní přesouvala objekty. Dalším krokem bylo to, že jsem si udělala barevné siluety, do kterých jsem postupně přidávala detaily a zpřesňovala výslednou ilustraci.

Obrázek 32: Skica ilustrace

Obrázek 33: Výsledná ilustrace v textu

Obrázek 34: Skica druhé ilustrace

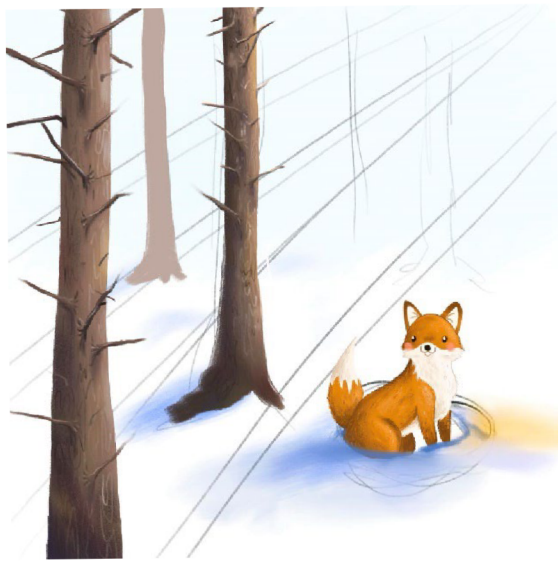

Obrázek 35: Rozdělaná skica lišky

Obrázek 36: Výsledná první ilustrace

Obrázek 37: Skica lidí

Obrázek 39: Finální ilustrace

Obrázek 40: Zkouška skici

Obrázek 38: Finální ilustrace v knize

Při výběru ilustrace jsem si udělala několik variant ilustrací a mezi nimi vybrala takovou, která se nejvíce hodí a která mi přijde nejoriginálnější.

Ve svých ilustrací se zaměřuji i na to, kam dopadá slunce. A tudíž, kde je stín. Před samotnou skicou si ujasním a načrtnu do ilustrací, odkud bude svítit slunce či dopadat světlo, a s tím poté pracuji.

Obrázek 41: Návrh a konečná podoba ilustrace

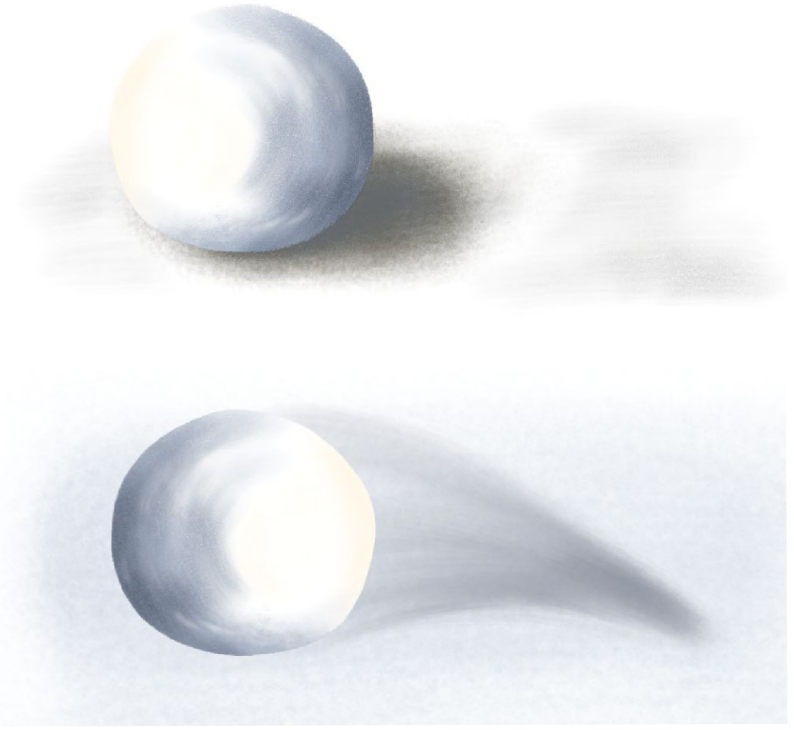

Obrázek 42: Nahoře návrh a dole finální podoba ilustrace

8. Grafická úprava knihy

Dalším krokem bylo zvolení vhodného formátu, fontu, velikosti a všeho s tím spojeného. Pro svou práci jsem si zvolila, za mě nejvhodnější program pro práci s textem, Adobe InDesign. Zvolila jsem atypický formát čtvercového tvaru 235 × 235 mm. Tato velikost knihy mi přišla adekvátní vzhledem k doporučenému věku čtenáře. Malé děti nemají ještě natolik vyvinutou motoriku, a proto by se jim kniha menšího formátu hůře držela.

Při vytváření dokumentu v InDesign jsem si zadala požadovanou velikost se spadávkou 3 mm z každé strany. Zaškrtla jsem, že chci zaznačit při tisku ořezové značky. Dalším krokem bylo vhodné umístění textového pole. Vymezila jsem si okraje stránky 30 mm z vnější, vnitřní strany, 30 mm zdola a nahoře mám 40 mm bez názvu kapitoly a s kapitolou 23, 5 mm. Kapitoly jsem umístila nad textový rámeček.

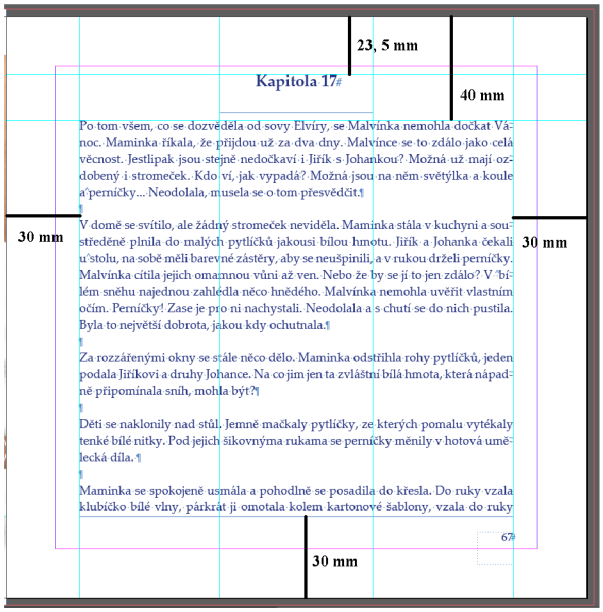

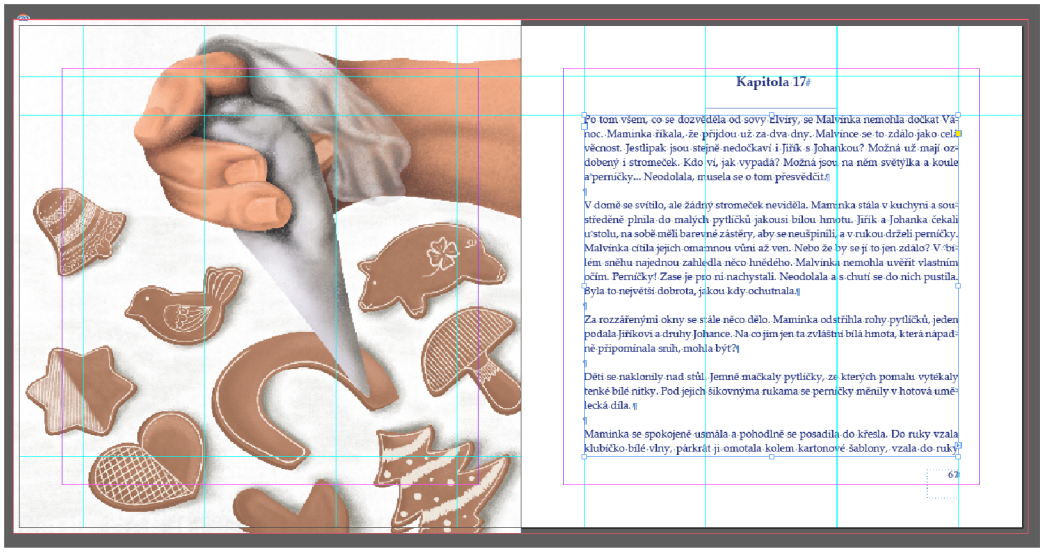

Obrázek 43: Ukázka rozvržení stránek

Nastavila jsem si číslování stran, které jsem umístila pod textový blok z vnějších stran každé stránky, vyjma stránek s ilustrací. Tam jsem odebrala číslování.

Poté už zbývalo vložit správně opsaný text z knihy do InDesignu. Abych nemusela text rozdělovat do několika samostatných částí, tak jsem jej spojila v jeden text pomocí nastavení řetězových textových polí. Bylo hodně důležité vyvarovat se typografických chyb.

Mezi takové chyby se řadí neslabičné jednohláskové předložky s, k, z, v, spojky a, i atd. Abych této typografické chybě zabránila, musela jsem místo běžné mezery vložit prázdné místo – nedělitelnou mezeru. Další chybou, které jsem se musela vyvarovat, byli sirotci a vdovy. Sirotci se říká osamoceným řádkům na začátku stránky a vdovou se myslí konec odstavce na stránce. Krom sirotků a vdov se můžeme setkat s názvem „parchanti“, například v knize *Praktická typografie* od Pavla Kočičky a Filipa Blažka. Abych tomuto zamezila, musela jsem si pohrát s prostrkáním. Kde to bylo možné, například u dlouhých odstavců, tak jsem si mohla dovolit poupravit prostrkání tak, aby se odstavec zkrátil a mně se vešly dva odstavce na stránku.

Text je možný zarovnat do několika typů: zarovnání na střed, na praporky, do bloku a zarovnání do bloku s posledním řádkem na jednu stranu.

Je potřeba si pohlídat časté dělení slov. Vyvarovat bychom se měli i řekám, což jsou mezery na několika řádcích zhruba na stejném místě. Naštěstí to má své řešení v podobě změny stupně písma či dělení slov. [59]

Text jsem zarovnala do bloku s posledním řádkem doleva.

8.1. Font

Při výběru vhodného fontu bylo nutné dbát na několik důležitých kritérií. Nejzásadnějším z nich bylo to, aby text byl dobře čitelný, aby neunavoval oči čtenáře a nepůsobil splývavě. Musela jsem proto zvolit takový font, který by se mi líbil a zároveň ladil ke knize.

Jedním z fontů, které jsem zvažovala, byla Helvetica. Tento font je velice univerzální a poměrně často používaný, ale do pro děti jsou vhodnější serifová písma, která usnadňují čtení. Při hledání ideálního fontu jsem zvažovala hned několik možných fontů, jako například Garamond, Palatino Linotype a Book Antiqua. Po dlouhém rozhodování, kdy mi pomohlo si udělat zkušební tisk fontů, jsem se rozhodla pro Palatino Linotype, který mě zaujal svou dobrou čitelností a taky tím, že se nejvíce hodil k mým ilustracím.

[59] POULIN, Richard. *Jazyk grafického designu: ilustrovaná příručka vysvětlující hlavní principy designu.* V Praze: Slovart, 2012. s. 256

Pro jednotný vzhled celé knihy jsem se rozhodla použít font Palatino Linotype jak na obálce, tak i v samotném textu. V knize jsou použity různé řezy, které tento font nabízí. V hlavním textovém bloku je použit řez Regular, který je tou nejlepší možností pro čtení delšího textu. Nadpisy kapitol jsou zvýrazněné řezem Bold, který je zároveň odlišuje od zbytku textu. Pro poděkování na začátku knihy jsem použila řez Bold Italic, jenž odliší text od zbytku knihy.

Dalším důležitým faktorem bylo vhodné zvolení velikosti písma, které muselo být přizpůsobeno věku čtenáře a formátu knihy. Pro hlavní textový blok bylo zvoleno 14bodové písmo, které bývá doporučováno pro mladší čtenáře. Proklad mezi řádky byl nastaven na 19 bodů, aby byl text vzdušnější. Na kapitoly bylo použité 16bodové písmo, aby bylo jasně odlišené hlavní textové pole od kapitol.

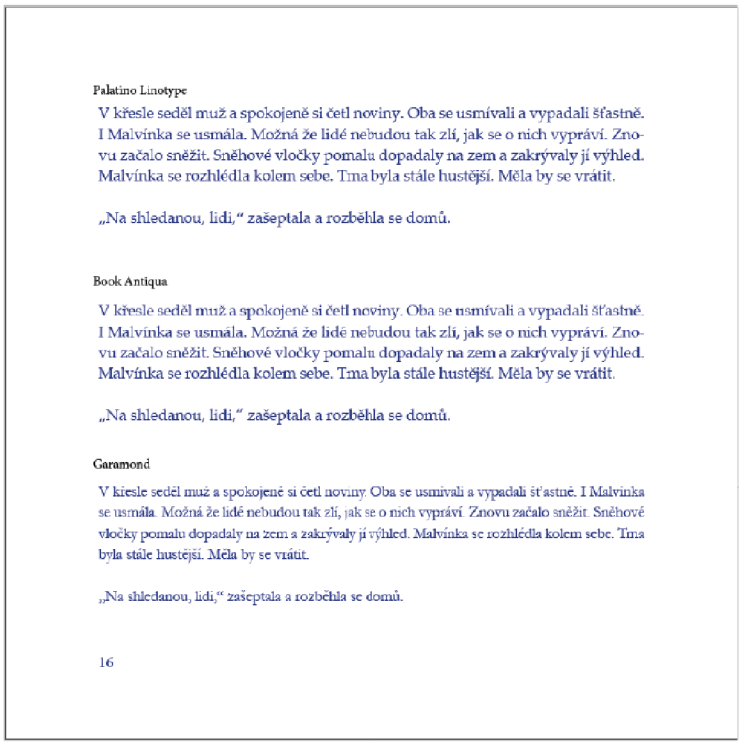
Palatino Linotype

V křesle seděl muž a spokojeně si četl noviny. Oba se usmívali a vypadali šťastně. I Malvínka se usmála. Možná že lidé nebudou tak zlí, jak se o nich vypráví. Znovu začalo sněžit. Sněhové vločky pomalu dopadaly na zem a zakrývaly jí výhled. Malvínka se rozhlédla kolem sebe. Tma byla stále hustější. Měla by se vrátit.

„Na shledanou, lidi," zašeptala a rozběhla se domů.

Book Antiqua

V křesle seděl muž a spokojeně si četl noviny. Oba se usmívali a vypadali šťastně. I Malvínka se usmála. Možná že lidé nebudou tak zlí, jak se o nich vypráví. Znovu začalo sněžit. Sněhové vločky pomalu dopadaly na zem a zakrývaly jí výhled. Malvínka se rozhlédla kolem sebe. Tma byla stále hustější. Měla by se vrátit.

„Na shledanou, lidi," zašeptala a rozběhla se domů.

Garamond

V křesle seděl muž a spokojeně si četl noviny. Oba se usmívali a vypadali šťastně. I Malvínka se usmála. Možná že lidé nebudou tak zlí, jak se o nich vypráví. Znovu začalo sněžit. Sněhové vločky pomalu dopadaly na zem a zakrývaly jí výhled. Malvínka se rozhlédla kolem sebe. Tma byla stále hustější. Měla by se vrátit.

„Na shledanou, lidi," zašeptala a rozběhla se domů.

16

Obrázek 44: Zkouška fontu

Na obrázku číslo 44 jsem si zkoušela porovnat různé fonty pod sebou. V celé své práci nepoužívám černou barvu jak v ilustracích, tak i v samotném textu. Celá kniha je koncipovaná do modré barvy. Abych udržela jednotu, tak jsem zvolila modrou barvu písma. Kromě toho, že se modrý text hodí k ilustracím, tak důvodem volby i můj postoj k černé barvě, která na mě působí příliš tvrdě a obyčejně. Zároveň je modrá barva vnímána jako uklidňující.

8.2. Sazba knihy

Při sazbě knihy je důležité si důkladně promyslet, jak má ve výsledku kniha vypadat. Jako první je potřeba stanovit si formát knihy na základě délky textu, počtu a velikosti ilustrací.

Kniha je rozdělena na několik částí: vstupní část tvoří: signet, patitul, hlavní titul, frontispis a dedikaci. Prostřední část zahrnuje knižní blok a závěrečná část obsahuje technickou tiráž.

Pro knižní blok byl použit papír s gramáží 120 g/m² Bio Top 3.

Na předsádku byl použit papír vyšší gramáže 160 g/m² Bio Top 3. Prvotní plán byl mít na předsádce pouze strukturu, ale nakonec jsem se rozhodla pro opakující se motiv tlapek, který používám ve svých ilustracích.

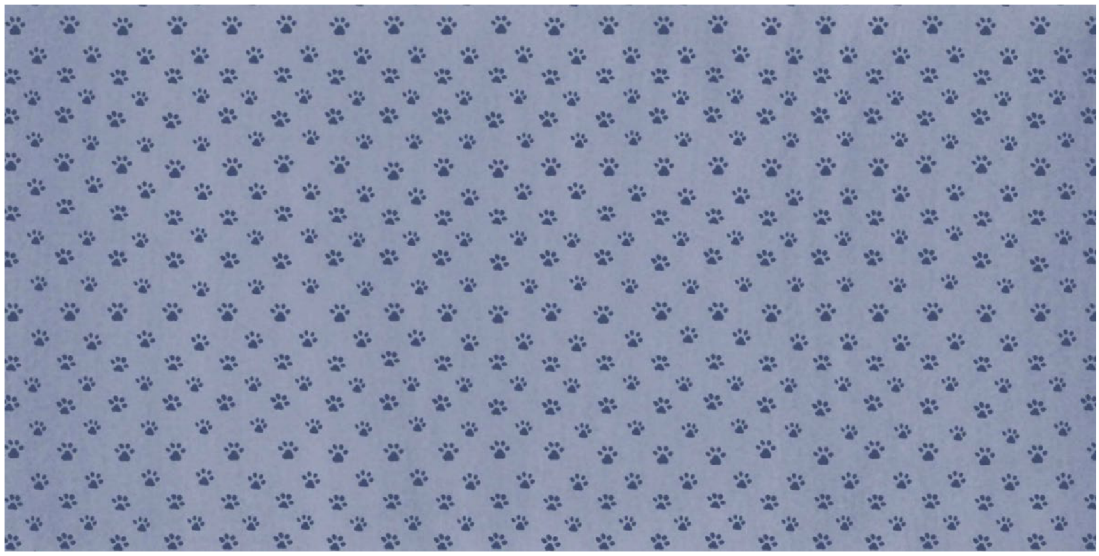

Obrázek 45: Předsádka

Při tvorbě signetu jsem aplikovala svoje logo, které jsem na Střední uměleckoprůmyslové škole v Uherském Hradišti dělala jako maturitní práci.

VEEL jsou ve fonické podobě hlásky mých iniciál: Vé el (Veselá Lucie). Logo bylo převedeno do stejných barev, jakým je vysázen text.

Obrázek 46: Moje logo k maturitní práci

Po signetu následuje prázdný list vakát, poté se v knize nachází patitul s názvem díla a jménem autorky. Po patitulu je frontispis. Další strana obsahuje hlavní titul se jménem autora, názvem díla a jménem ilustrátora. Na druhé straně hlavního titulu se nachází autorská tiráž, kam se píše jméno díla, autora, překladatele, ilustrátora ve formě práv a ISBN.

Jelikož já neplánuji knihu prodávat ani ji oficiálně zapisovat, tak kniha nemá ISBN. Na další straně mám věnování. Pak následuje knižní blok a po něm obsah, technická tiráž a předsádka.

8.2.1. Knižní obálka

Při tvorbě knižní obálky byl kladen velký důraz na kvalitu materiálů jako například na papír, aby celá kniha působila jednotně. Na obálce byl použit stejný papír, jaký je v knižním bloku (Bio Top 3 120 g/m².). papír byl na omak velice příjemný, proto jsem se rozhodla použít stejný papír i na obálce. Což mělo za výsledek větší sjednocenost knihy jako celku.

Zvolila jsem pevnou vazbu z pevné desky lepenky, která je potažená papírem. Jako vazbu knihy jsem si zvolila šitou V8. Šitá vazba, na rozdíl od lepené, nemá tendenci se při čtení zavírat.

Do knihy jsem nechala dát bílý kapitálek, který plní nejenom funkci estetickou, ale také ochranou – chrání dolní i horní okraje hřbetu před prachem.

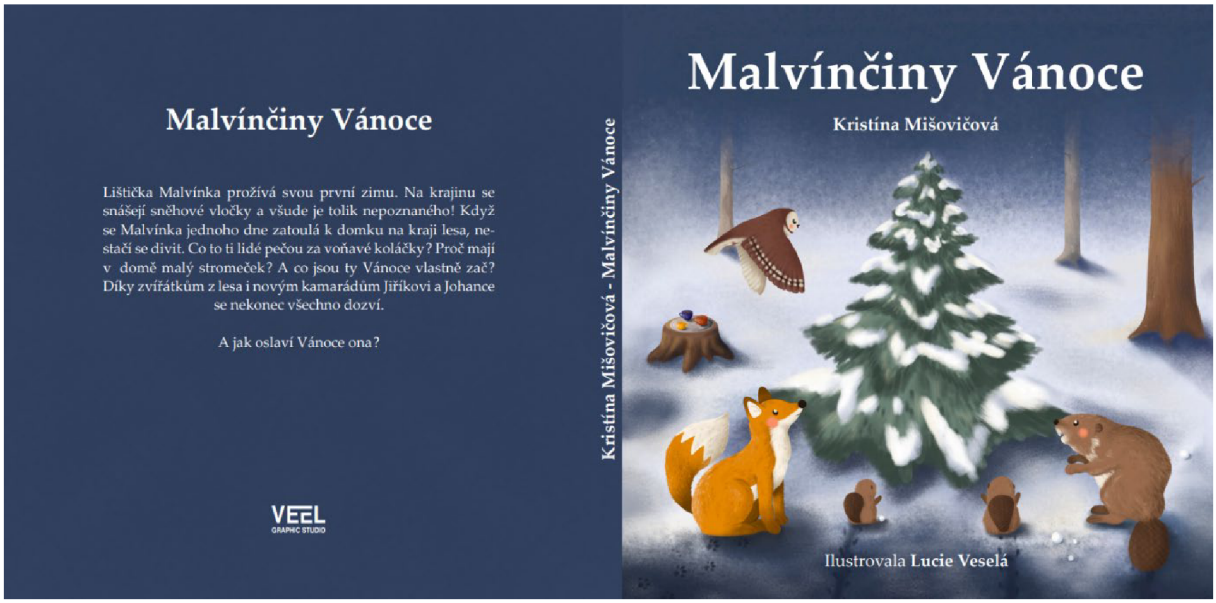

Obrázek 47: Obálka ke knize Malvínčiny Vánoce

9. Finální podoba

Kniha má rozměr 235 × 235 mm, má celkem 80 stran, je v šité vazbě V8 v pevných deskách potažených papírem. Kniha byla vytištěna v Centru grafických papírů v Olomouci.

Obrázek 48: Vybrané finální ilustrace

Obrázek 49: Vybrané finální ilustrace

9.1. Fotodokumentace knihy

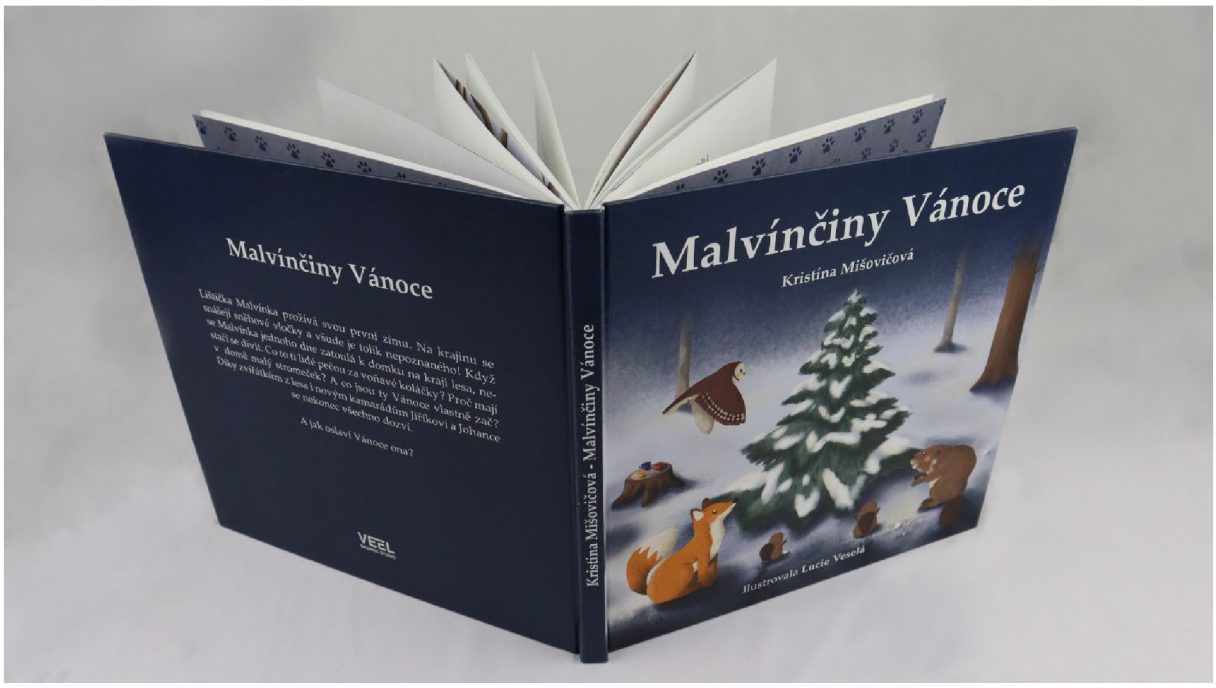

Obrázek 50: Obal knihy

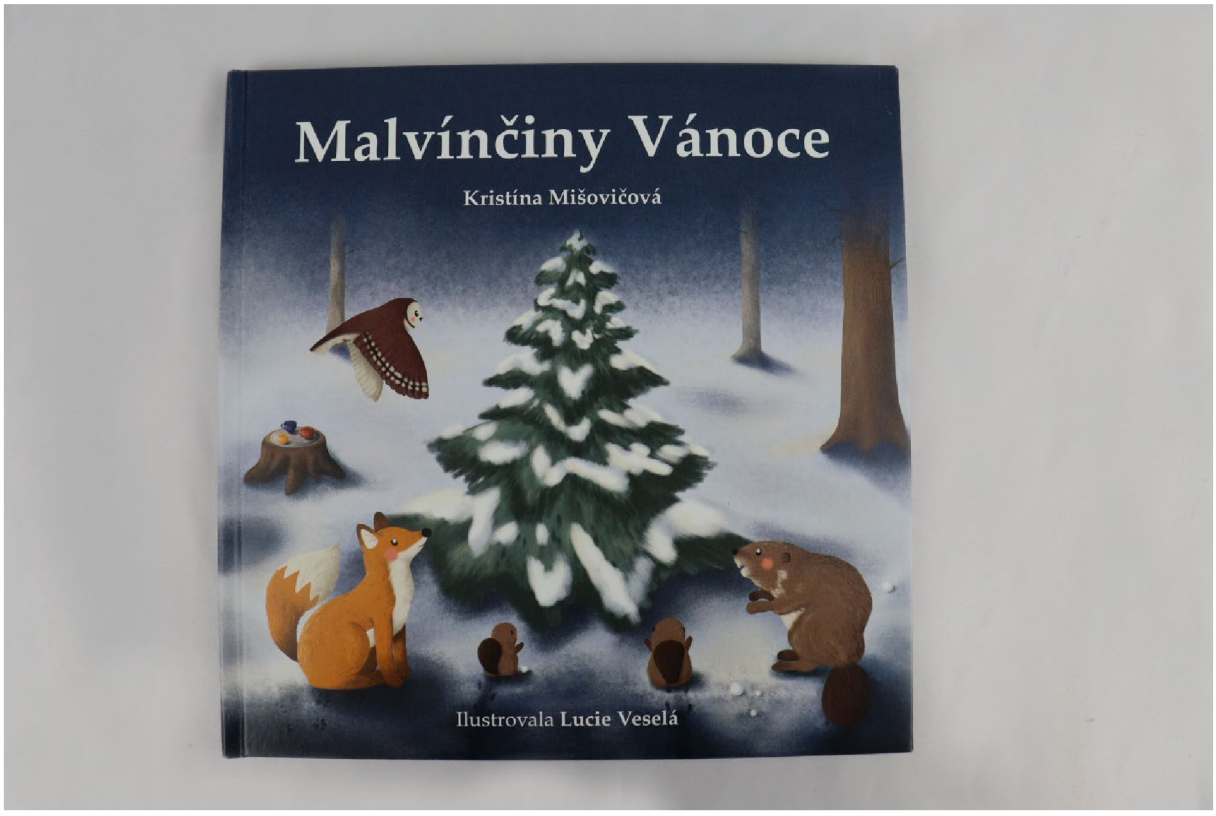

Obrázek 51: Přední strana obalu

Obrázek 52: Ukázka otevřené knihy

Kapitola 3

Malvínka byla už od rána velmi nekladná. Nedokázala přestat myslet na včerejší večer. Na krásný cihlový dům, oheň v krbu, horkou čaí mladé ženy a mužův úsměv, když mu podávala hrnek s horkým čajem. Maminka ji vždycky říkala, že lidé jsou zlí. Nemají lišky rádi a často je lovi. Nejhorší jsou prý pytláci. Jednou, když byla s tatínkem v lese, ukázal jí železnou past, kterou tam pytláci nastražili. Kdyby do ní šlápla, past by jí přiskřípla nohu a už by se z ní nedostala. Lidem bylo nejlepší se vyhýbat.

„Malvínko, dnes jsi nějaká zamyšlená," oslovil ji pan Jezevec, který vyšel na zápraží nadýchat se čerstvého vzduchu. Bylo už po poledni a on se právě vzbudil. Poslední dobou pořád jenom spal. Někdo by mohl říct, že je příšerně líný. Maminka ale Malvínce vysvětlila, že pan Jezevec má období zimního spánku. Podobně jako medvědi. S tím rozdílem, že jezevci nespí celou zimu, jen jsou neustále velmi unavení.

„Ale kdepak," odpověděla Malvínka. Nemohla se přiznat, že od rána nemyslí na nic jiného než na včerejší výlet. Bála se, že by to prozradil jejím rodičům. Ti by jí tedy pořádně vyprášili kožich!

„Jen se nudím. Půjdu se trochu proběhnout," dodala rychle a už byla pryč.

Malvínka sledovala stopy ve sněhu. Ty, které vedly od jejich nory, patřily mamince a tatínkovi. Vydali se ven už před obědem a ještě se nevrátili. Teď v zimě bylo o dost těžší obstarat si potravu. Někdy byli na lovu i celý den.

19

Obrázek 53: Otevřená kniha, kapitola 3

Kapitola 2

Malvínka vesele pobíhala okolo nory. Pan Ježevec se nemýlil. Sníh byl opravdu velmi zábavný. Dalo se v něm skotačit, běhat, skákat... Jen kdyby tu tak měla nějaké kamarády!

Od té doby, kdy její bratři odešli z domu, byla skoro pořád sama. Chyběli jí, i když to byli pořádní rošťáci. Když ještě žili doma, často ji zlobili, ale bez nich jí najednou bylo smutno. V liščím světě už to tak bývá. Jen co mláďata trochu odrostou, osamostatní se. I ona už bude za chvíli velká.

Obrázek 54: Otevřená kniha, kapitola 2

Malvínce se jejich zábava moc líbila. Znovu pocítila touhu přidat se k nim. Dokonce i tatínek se několikrát svezl z kopce dolů. Na tom by nebylo nic špatného, kdyby při poslední jízdě sáně nenarazily na ostrý hrbol ukrytý pod vrstvou sněhu, nezaskřípaly a nerozpadly se na několik kusů. Tatínek vletěl do závěje a rozpíchl se jako žába.

„Tati, tati!" křičeli Johanka s Jiříkem a vyděšeně běželi směrem k němu.

„Strýčku, jste v pořádku?" strachovaly se i ostatní děti.

„Jsem to ale nešika!" snaž se tatínek, když se pomalu, nemotorně sbíral ze země. „Nic mi není. Ale o sáňkách se to samé říct nedá. Zdá se, že jsem na ně byl moc těžký," zhodnotil při pohledu na trosky rozlétané kolem dokola po stráni. Děti posmutněly. Jak teď budou sáňkovat?

„Nebojte se," utišoval je tatínek, když viděl jejich zklamané tváře. „Zítra něco vymyslím. Určitě se mi je podaří opravit. A teď šup šup domů. Maminka už na nás určitě čeká s večeří."

Obrázek 55: Otevřená kniha na stránce 42-43

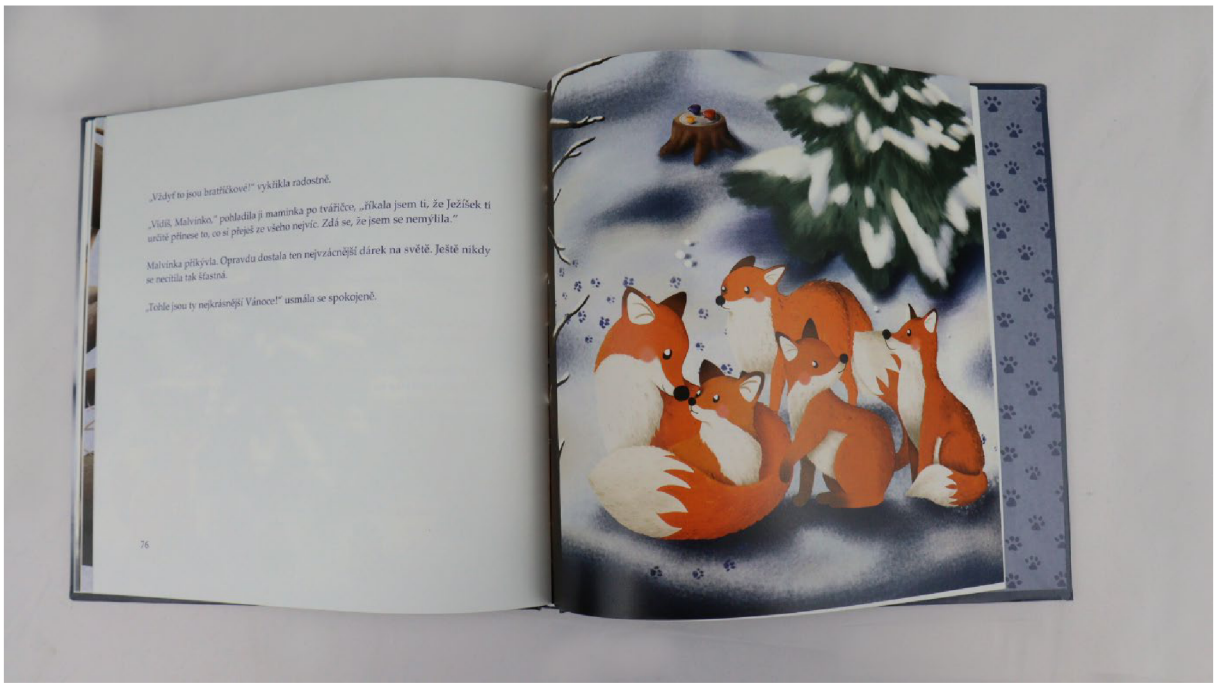

„Vždyť to jsou bratříčkové!" vykřikla radostně.

„Vidíš, Malvinko," pohladila ji maminka po tvářičce, „říkala jsem ti, že Ježíšek ti určitě přinese to, co si přeješ ze všeho nejvíc. Zdá se, že jsem se nemýlila."

Malvinka přikývla. Opravdu dostala ten nejvzácnější dárek na světě. Ještě nikdy se necítila tak šťastná.

„Tohle jsou ty nejkrásnější Vánoce!" usmála se spokojeně.

76

Obrázek 56 Otevřená kniha na stránce 76-77

Kapitola 8

Mikuláš nelhal. Malvinka opravdu našla ráno v jejích nohe koupu všelijakých dobrůtek. I ona dodržela svůj slib. Když jí maminka vyprávěla legendu o svatém Mikuláši, ani slovem se nezmínila o jejích nečekaném setkání. Přesto na něj ale nedokázala zapomenout. Jak to ten Mikuláš říkal? Jiřík a Johanka? Kdo ví, jestli měli radost ze svých dáreček? Měla by se na ně jít podívat...

Už z dálky viděla, že si děti hrají na dvoře. Oba byli teple oblečení a jejich veselý smích se rozléhal do daleka. Dnes se Malvinka neodvážila přijít až úplně blízko. Bylo ještě světlo a mohli by si ji všimnout. Přikrčila se do jamky pod keřem.

„Jirko, postavme si sněhuláka!" navrhla Johanka. Nemusela svému malému bratříčkovi říkat dvakrát. Netrvalo dlouho a na dvoře stál krásný bílý sněhulák, větší než dospělý člověk.

„Ten se nám asi podavil," radoval se Jirka, který ještě neumel říct „l" ani „r".

„To tedy ano. Ale ještě není hotový. Pojď, musíme sehnat nějaké uhlíky na oči, mrkev na nos a starý hrnec místo čepice," vyjmenovávala Johanka. Bok po boku se vydali do malé kůlny, která stála kousek od domu. Malvinka neviděla, co se děje uvnitř, ale po malé chvíli vyšli oba ven začerněni od hlavy až k patě. Každý z nich nesl v jedné ruce hrst uhlíků. Ve druhé svírala Johanka starý hrnec a Jiřík tři červené mrkvičky. Pro jistotu, kdyby některá z nich nebyla dobrá. Za pár minut už měl sněhulák oči, krásný úsměv, čapku i dlouhý červený nos. Malvince se moc líbil. Takového pěkného sněhuláka v životě neviděla.

37

Obrázek 57 Otevřená kniha, kapitola 8

Závěr

Teoretická část byla zaměřena na rešerši ilustrace, historie ilustrace a historie ilustrace na našem území. Objasnila jsem vývoj současné ilustrace, do které jsem zařadila autory, kteří mě velice inspirovali po čas mé tvorby. Tato práce objasnila, že kromě klasických technik existuje novější technika ilustrace, a to ta digitální, kterou ve čtvrté části blíže představuji.

V závěrečné fázi praktické části byla ukázka rozpracovaných ilustrací, vývoj mé tvorby a různé náležitosti při úpravě knihy. Na konci byly nafoceny části knihy s finálními ilustracemi, čímž byl zdokumentován výsledek této bakalářské práce.

Cílem mé praktické části byla tvorba ilustrací a grafická úprava knihy. I když jsem se svými ilustracemi a úpravou spokojená, tak je vždycky co zlepšovat. Za tvorbou knihy od začátku do konce, stojí dlouhá cesta plná všemožných překážek, ze kterých je vždy co si odnést. Cíl mé práce byl podle mého pocitu a názoru úspěšně splněn. Tato bakalářská práce mi dala mnohé zkušenosti, za které jsem nesmírně ráda a těším se do budoucna, až všechny menší či větší nedokonalosti vyladím k dokonalosti.

Seznam použité literatury

ECO, Umberto a Ivan SEIDL. *Jak napsat diplomovou práci*. Miláno: Votobia, 1997. ISBN 80-7198-173-7.

GRAY, P. *Příručka pro výtvarníky Kresba a ilustrace*. Praha: Svojtka & Co, 2010, 304 s. ISBN 978-80-7352-754-9

HOLEŠOVSKÝ, František; STEHLÍKOVÁ, Blanka; HLAVÁČEK, Luboš a LUKEŠ, Evžen. *Čeští ilustrátoři v současné knize pro děti a mládež*. Praha: Albatros, 1989. ISBN (Váz.).

HOLEŠOVSKÝ, František. *Ilustrace pro děti: tradice, vztahy, objevy.* Praha: Albatros, 1977.

HORÁK, František, *Česká kniha v minulosti a její výzdoba*. Hradec Králové: Gaudeasmus, 2004

MATĚJČEK, Antonín. *Ilustrace*. Praha: Jan Štencl, 1931.

MIŠOVIČOVÁ, Kristína, přeložila OLIVOVÁ, Jana. *Malvínčiny Vánoce*. V Praze: Fragment, 2021. ISBN 978-80-253-5336-3.

PECINA, Martin. *Knihy a typografie*. Brno: Host, 2011. ISBN 978-80-7294-393-7.

POULIN, Richard. *Jazyk grafického designu: ilustrovaná příručka vysvětlující hlavní principy designu.* Patricie RŮŽIČKOVÁ (překladatel). V Praze: Slovart, 2012. ISBN 978-80-7391-552-0.

REISSNER, Martin. *Ilustrace: pohledy na výtvarný doprovod české dětské knihy = Illustration : insights into illustrations to accompany Czech children's books.* Brno: Moravské zemské muzeum, 2015. ISBN 978-80-7028-439-1.

STEHLÍKOVÁ, Blanka. *Cesty české ilustrace v knize pro děti a mládež.* Praha: Albatros, 1984. ISBN 13-782-84

ŠULC, Petr. *Současná česká ilustrace*. Praha: Pierot, 2013. 190 s. ISBN 978-80-7353-333-5

TOKÁR, Michal. *Kontexty umeleckej ilustrácie*. Prešov: CUPER, 1996. ISBN 80-901139-9-0

URBANOVÁ, Svatava. *Pohyby: Movimentos.* Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2010, 143 s. ISBN: 978-80-7368-753-3 (brož.)

VÍCH Zdeněk, *Vybrané kapitoly o umělecké ilustraci*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2004 ISBN 80-7041-450-2

WIGAN, Mark. *Umění ilustrace – Vizuální myšlení.* Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-2970-8.

Seznam internetových zdrojů

1. ADOBE. *Rastrová vs. vektorová grafika.* Online. © 2024. [cit. 2024-05-16]. Dostupné z: https://www.adobe.com/cz/creativecloud/file-types/image/comparison/raster-vs-vector.html.
2. ANASTASIA WESSEX. *O mně*. Online. © 2024. [cit. 2024-06-14]. Dostupné z: https://www.anastasiawessex.com/about
3. ANNA GALITSKAYA. *About me*. Online. © 2024. [cit. 2024-06-15]. Dostupné z: https://www.annagalitskaya.com/about.
4. DARKART. *Malují počítače za nás?* Online. © 2007. [cit. 2024-05-17]. Dostupné z: https://darkart.cz/?p=70&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAR3uJ3Xs9_itZ_Tjkxc0rD8vD_xnOrLmDDdV1c3TOJNKZ_V0R5trUUKOrMs_aem_AVpiDUA5IrF1rMIx2pzpyIqMKCFnoWVAU-GktRKVgKQy-dvi6XXiSBhMo0Se21pDNetFLgFOIO2YcAuN9oWbZ6YR.
5. DATABAZEKNIH.CZ. *Kristína Mišovičová životopis*. Online. Databazeknih.cz. © 2024 [cit. 2024-05-25]. Dostupné z: https://www.databazeknih.cz/zivotopis/kristina-misovicova-8016.
6. DECKÁ Z MESTÁ. *Decká z mestá sa /ne/vedia biť – O autorke*. Online. © 2019. [cit. 2024-05-29]. Dostupné z: https://deckazmesta.sk/.
7. DRAW PLANET. *V čem je tvorba v Procreate tak výjimečná?* Online. © 2021. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: https://www.drawplanet.cz/v-cem-je-tvorba-v-procreate-tak-vyjimecna/.
8. EASYTECHJUNKIE. *What is Digital Illustration?* Online. © 2024. [cit. 2024-06-07]. Dostupné z: https://www.easytechjunkie.com/what-is-digital-illustration.htm.
9. GALINA MIKLÍNOVÁ. *Galina Miklínová – Biografie*. Online. © 2024. [cit. 2024-06-01]. Dostupné z: https://galinamiklinova.cz/biografie.
10. GALINA MIKLÍNOVÁ. *Ceny*. Online. © 2024. [cit. 2024-06-01]. Dostupné z: https://galinamiklinova.cz/ceny.
11. KNIŽKÁREŇ. *Kristína Mišovičová vydáva fantasy knihu pre mládež. Ilustrácie vytvorila jej dcéra.* Online. Knižkáreň, © 2022. [cit. 2024-06-01]. Dostupné z: https://www.knizkaren.sk/blog/kristina-misovicova-vydava-fantasy-knihu-pre-mladez--ilustracie-vytvorila-jej-dcera/.
12. KNIŽKÁREŇ. *Malvínkine Vianoce*. Online. Knižkáreň, © 2024. Dostupné z: https://www.knizkaren.sk/malvinkine-

vianoce/?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAR283ctKAxy3hFX_F7LNqF6nIw9AI6DXnYhWptFGIGoKZMpdb9Go2d6qZVI_aem_Acp09IS0rcXm09yH4ZBCaAvRbLAddGRoVuh1WIWxCcw7qae37ikRkky4zdyg-vTXr3kzC8dx2YcB5yFyqvud2HBw.

13. KNIŽKÁREŇ. *Sedmokráska*. Online. Knižkáreň, © 2024. Dostupné z: https://www.knizkaren.sk/sedmokraska/.
14. KNIŽKÁREŇ. *Tulaj zo zberného dvora*. Online. Knižkáreň, © 2024. [cit. 2024-06-01]. Dostupné z: https://www.knizkaren.sk/tulaj/.
15. KOKEŠOVÁ, Gabriela. *DIGITÁLNÍ ILUSTRACE*. Online. Skwot Mag, © 2022. [cit. 2024-05-17]. Dostupné z: https://skvt.cz/blog/75-digitalni-ilustrace.
16. NADYART. *About*. Online. 2024. [cit. 2024-06-13]. Dostupné z: https://nadyart.me/about.
17. NIKOLA LOGOSOVA. *BIO/CV*. Online. © 2024. [cit. 2024-06-14]. Dostupné z: http://nikolalogosova.cz/cv.
18. PICTURE THIS. *FORMER WINNERS*. Online. © 2024. [cit. 2024-06-13]. Dostupné z: https://wwpbic.com/former-winners/.
19. PROKOPOVÁ, Ela. *Současná česká ilustrace*. Online. CzechLit. © 2019. [cit. 2024-05-22]. Dostupné z: https://www.czechlit.cz/cz/feature/soucasna-ceska-ilustrace/?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAR2nmt9O9lq7Cj2yLImxgK-GWOaIMPOrjDauT_BOa5_Hdt9I5DOGYr3ijRY_aem_Aduc2o_4qsdI2h4p_r_kFKTVASo7KKgApbyC_XTEuUpYScYQffYiK7W2iJHY9ZOSTehApctgAHxOrKe6scxdCruO.
20. KOKEŠOVÁ, Gabriela. *DIGITÁLNÍ ILUSTRACE*. Online. Skvot, © 2022. [cit. 2024-06-01]. Dostupné z: https://skvt.cz/blog/75-digitalni-ilustrace?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAR1tfWazTLWu2fvcDjpPtm1Voo5cD-M6RwfklONVqwU7Wl4xJ0sdWVlmRxg_aem_AU3dvhc4ua0dRx087aXZclKQNG88WtsfrZ9-Qlm9lUrDviRGYGBHmMaEsy8OpClf3LsR5NWyoHPDyun5-bCrXqHP.
21. VEJVODOVÁ, Markéta. *Galina Miklínová při ilustraci vždy nejprve hledá vnitřní rytmus dané knihy.* Online. Český rozhlas. © 2022. [cit. 2024-06-01]. Dostupné z: https://region.rozhlas.cz/galina-miklinova-pri-ilustraci-vzdy-nejprve-hleda-vnitrni-rytmus-dane-knihy-8722177.
22. VEKTOROVÁ GRAFIKA. *Jaký je rozdíl mezi rastrovou a vektor.* Online. © 2024. [cit. 2024-05-16]. Dostupné z: https://vektorova-grafika.cz/rastrova-a-vektorova-grafika-jaky-je-rozdil/.

Seznam použitých obrázků

9. Obrázek 1: Ilustrace Mikoláše Aleše v knize Na hrobech indiánských, 1951. In: Moravská galerie: Sbírky on-line. 1951. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://sbirky.moravska-galerie.cz/dilo/

10 Obrázek 2: Ilustrace Vojtěcha Preissiga v knize Broučci. In: Art Consulting: Sbírky on-line. 2024. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://www.acb.cz/cs/ceny-umeni/vojtech-preissig/broucci

11 Obrázek 3: Ilustrace Josefa Lady v autorské knize Kocour Mikeš. In: Art Consulting: Sbírky on-line. 2024. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://www.acb.cz/cs/ceny-umeni/josef-lada/mikes-josef-lada

12 Obrázek 4: Zdeněk Miler – Krteček. In: Aukce aukcí: Sbírky on-line. 2023. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://www.aukceaukci.cz/aukce/aukce-cerven-2023-c-13/krtecek-s-ptackem

12 Obrázek 5: Zdeněk Smetana – Křemílek a Vochomůrka. SMETANA, Zdeněk. *Jak vytvořil Zdeněk Smetana svět s Křemílkem a Vuchomůrkou, Malou čarodějnicí i Kubulou, Kubou a Kubikulou.* Online. In: Čítárny: Sbírky on-line. 2021. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://citarny.com/temata/autori-a-knihy/ilustratori-a-knihy/zdenek-smetana

14 Obrázek 6: Ilustrace Michala Bačáka, porcelán Křehký, Designblok 2016. . In: Czech Design: Sbírky on-line. 2016. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/ceny-czech-grand-design

14 Obrázek 7: Vítězka Zlaté stuhy za výtvarnou část: Marie Štumpfová – Klárka a noční zahrada. In: Zlatá stuha: Sbírky on-line. 2024. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: http://www.zlatastuha.cz/klarka-a-nocni-zahrada

15 Obrázek 8: Cena Hanse Christiana Andersena. In: Čítárny: Sbírky on-line. 2023. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://citarny.com/temata/autori-a-knihy/literarni-ceny/cena-hanse-christiana-andersena

16 Obrázek 9: Postavy Lichožroutů ilustrované Galinou Miklínovou. In: CzechLit: Sbírky on-line. 2016. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://www.czechlit.cz/cz/uvedeni-katalanskeho-prekladu-knihy-lichozrouti/.

18 Obrázek 11: Ukázka knihy If I were a tiger, kterou ilustrovala.

18 Obrázek 12: Autorská obrázková kniha: Oliver finds a friend.

19 Obrázek 13: Ilustrace do knihy Marceline, L'hirondelle qui voulait faire confiance.

19 Obrázek 14: Ilustrace do knihy Honoré, L'écureuil qui refusait d'aider.

21 Obrázek 15: Rozdíl mezi rastrovou grafikou při zvětšení (v levé části obrázku rastr, v pravé části vektor) . . In: Vektorová grafika: Sbírky on-line. 2018. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://vektorova-grafika.cz/rastrova-a-vektorova-grafika-jaky-je-rozdil

23 Obrázek 16: Kristína Mišovičová – Decká z mesta sa (ne)vedia biť. . In: Knižkáreň: Sbírky on-line. 2024. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://www.knizkaren.sk/decka-z-mesta-sa--ne-vedia-bit

24 Obrázek 17: Kristína Mišovičová – Sedmokráska. In: Knižkáreň: Sbírky on-line. 2024. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://www.knizkaren.sk/sedmokraska/.

24 Obrázek 18: Kristína Mišovičová – Tulaj to zberného dvora. In: Knižkáreň: Sbírky on-line. 2024. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://www.knizkaren.sk/tulaj/.

25 Obrázek 19: Kristína Mišovičová – Nathaniel posledný potomok druidov. In: Knižkáreň: Sbírky on-line. 2024. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://www.knizkaren.sk/nathaniel-posledny-potomok-druidov

27 Obrázek 20: Josef Lada – O chytré kmotře lišce. In: Pohádkář: Sbírky on-line. 2024. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://www.pohadkar.cz/pohadka/o-chytre-kmotre-lisce

27 Obrázek 21: Liška v Malém princi od A. de Saint-Exupéryho. In: Malá liška: Sbírky on-line. 2022. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://www.malaliska.cz/o-lisce/

27 Obrázek 22: Ukázka z knihy Liška s duhovýma očima od Márie Lazaáové. In: Mravenčí chůva: Sbírky on-line. 2024. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: https://mravencichuva.cz/liska-s-duhovyma-ocima/.

28 Obrázek 23: ukázka mých nejpoužívanějších digitálních štětců, s kterými jsem pracovala. In: vlastní fotodokumentace.

29 Obrázek 24: Studijní skici lišky a stylizace otisku tlapky. In: vlastní fotodokumentace.

30 Obrázek 25: Stylizace liščí hlavy. In: vlastní fotodokumentace.

30 Obrázek 26: Stylizace ocasu. In: vlastní fotodokumentace.

31 Obrázek 27: Rychlá skica stromů. In: vlastní fotodokumentace.

31 Obrázek 28: Stylizace stromů v lese. In: vlastní fotodokumentace.

31 Obrázek 29: Zkouška barevných variant. In: vlastní fotodokumentace.

32 Obrázek 30: Výsledná ilustrace v textu. In: vlastní fotodokumentace.

32 Obrázek 31: Skica kompozice. In: vlastní fotodokumentace.

33 Obrázek 32: Skica druhé ilustrace. In: vlastní fotodokumentace.

33 Obrázek 33: Rozdělaná skica lišky. In: vlastní fotodokumentace.

33 Obrázek 34: Výsledná první ilustrace. In: vlastní fotodokumentace.

33 Obrázek 35: Skica lidí. In: vlastní fotodokumentace.

34 Obrázek 36: Finální ilustrace. In: vlastní fotodokumentace.

34 Obrázek 37: Zkouška skici. In: vlastní fotodokumentace.

34 Obrázek 38: Finální ilustrace v knize. In: vlastní fotodokumentace.

35 Obrázek 39: Návrh a konečná podoba ilustrace. In: vlastní fotodokumentace.

35 Obrázek 40: Nahoře návrh a dole finální podoba ilustrace. In: vlastní fotodokumentace.

37 Obrázek 41: Ukázka rozvržení stránek. In: vlastní fotodokumentace.

38 Obrázek 42: Zkouška fontu. In: vlastní fotodokumentace.

39 Obrázek 43: Předsádka. In: vlastní fotodokumentace.

39 Obrázek 44: Moje logo k maturitní práci. In: vlastní fotodokumentace.

40 Obrázek 45: Obálka ke knize Malvínčiny Vánoce. In: vlastní fotodokumentace.

41 Obrázek 46: Vybrané finální ilustrace. In: vlastní fotodokumentace.

42 Obrázek 47: Vybrané finální ilustrace. In: vlastní fotodokumentace.

42 Obrázek 48: Obal knihy. In: vlastní fotodokumentace.

43 Obrázek 49: Přední strana obalu. In: vlastní fotodokumentace.

44 Obrázek 50: Ukázka otevřené knihy. In: vlastní fotodokumentace.

44 Obrázek 51: Otevřená kniha, kapitola 3. In: vlastní fotodokumentace.

47 Obrázek 53: Otevřená kniha na stránce 42-43. In: vlastní fotodokumentace.

47 Obrázek 52: Otevřená kniha, kapitola 2. In: vlastní fotodokumentace.

48 Obrázek 54: Otevřená kniha na stránce 76-77. In: vlastní fotodokumentace.

48 Obrázek 55: Otevřená kniha, kapitola 8. In: vlastní fotodokumentace.

48 Obrázek 56: otevřená kniha